

309451

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 6. } చెన్నపట్టణము 1919 వ సం॥ మే నెల 10 వ తేది శనివారము } NO. 34.
 సంపుటము. ౬ } సిద్ధార్థినామ సంవత్సర వైశాఖ మాస శుద్ధ ఏకాదశి ౧౧. } సంచిక 3౪

అమృతాంజనము

అన్ని నావులకు పరమావధము

వెల స్వల్పము
 తల నావులకు
 వేరు పొందినది.
 గుణము లేకుండిన
 మీ వైకము మీకు
 ఇయ్యబడును.
 వనమూలికలచే
 చేయబడును.
 సువాసన గలది.

గుణ మధికము
 పంచభావను
 చూచి కొనిన
 మోసముండదు.
 ఒకసారి పరీక్షించి
 చూడుడు.
 చక్కని డబ్బీలో
 వెల రా అణాలు.
 అన్ని దుకాణముల
 లోను దొరుకును.

అమృతాంజనము డి. పో.

6, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

109, ప్రేరి రోడ్డు, పోస్టు బొంబాయి

100 మిక్కిలి మనోహరముగ సువాసనకలిగిన 126

(విజయవాడ) ఆటో డిల్ బహార్ (విజయవాడ)
 కాబడినది కాబడినది

ఇప్పుడు కాలపు నవీకరణనుగ, సాటిలేని మనోహరమగు సువాసనగలది.
 ఆటో హాలుగాని, సారాయము గాని, చేర్చబడకుండు నిధిగా
 చేయబడిన కేవల పుష్పసాము.

నీ ముద్రలపై కొన్ని చిహ్నములు చియకరించినచో, మనోహరమగు
 మగు సువాసన విస్తరించును.

ఈ క్రింది నీసాల పరిమాణములలో నుండును.

(విజయవాడ) ఆటో (విజయవాడ)	నీసా 1-3 గ 0-8-0
మధ్యగతం నైజా 1 (విజయవాడ)	" " 0-12-0
నైజా 2 " "	" " 1-4-0
నైజా 4 " "	" " 2-0-0

వి. పి. ఖర్చులు బడ్జెట్ 1-3 0-6-0, 3 బడ్జెట్ 0-14-0 ప్రత్యేకము
 వల్లెల, పట్టుములందలి ప్రత్యేకముగ ప్రతిపావులలోను వారము. దీని
 అనేకమగు నకలలు పెట్టు కలవు. కావున తాము కొనుగోవును సిపానై
 ను, కాన్పైవైనది ఆటో డిల్ బహార్ లోను చేరుక పరిచింపును. ఈ ఆటో
 డిల్ బహార్ లోనుకల్గి నలక్షలమున పరిచింపును గాని దీనివలన
 ప్రాసినచో అదాకితపు గల సువాసనకాద్య ఉచితముగ పంపుదు.

యేబంటు:— అంగ్లో ఇండియన్ డ్రస్ అండు కెమికల్ కంపెనీ, నెం. 155, ఖమ్మాయినీరు వీధి, బొంబాయి.
 మదరాసు యేబంటు:— మెనతాపురం త్రామూర్తి, ప్రెస్ బహార్ రోడ్, మదరాసు.

లయ చందనము

(1261) సెలెస్టియల్ యాకాదము
 ముందు పుచ్చుకొనుచున్నట్లు ఎదిరిన
 తెలియదు. కేవలము తమ. పిడికా
 మున్నగు కఠినపదార్థాల వలన. మచ్చ
 మైన మృదులయినచందనము ఎలావు
 కలవు, పచ్చ అను మూడు విధముల
 ముగ్గురము మూడు రూపాలలో మున్ను. డబ్బీ 1-1 2-0-0
 గంధర్వపార్శ్వసి, రాజమండ్రి.

ఆత్మజిజ్ఞాస.

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి.
 విజయవాడ నాటికల ఆలయము నుండి
 గంధర్వ రత్న:— సా. జగన్నాథస్వామిగారు, వి. పి.
 శివప్రసాద చక్కని గ్రంథము. రేల ౧-0-0.
 మనోహర, అంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము
 హైదరాబాద్ 213, మదరాసు.

Mr. G. W. M. Reynold's Novels

Other Big Type Editions.

GRACE DARLING or	Rs. A.
The Heroine of the Fern Island	0 12
Mary Price 8 vols. Rs. 5-	1 12
Partridge 3 vols.	1 12
Faust 2 vols. Rs. 1-8-0	1 12
Wagner 3 vols.	3 0
Seamstress in 2 vols. Re 1.	3 0
Margaret 4 vols.	6 0
Necromancer 3 vols. 2 4 0	1 4
Agnes 9 vols.	3 0
Old London, 3 vols. 2-4-0.	1 4
Mary Stuart 2 vols.	3 0
Pope Joan 3 vols. 1-12-0.	1 4
Coral Island 4 vols.	1 0
Kenneth 4 vols. Rs. 3.	3 0
Soldier's Wife 2 vols.	1 0
Robert Macaire in 2 vols.	3 0
Young Duchess, in 4 vols.	2 0
Bronze Statue 4 vols.	2 4
Canterbury House in 3 vols.	3 0
Rosa Lambert, 4 vols.	3 0
The Massacre of Glencoe 4 vols.	7 0
Mysteries of London 13 vols.	12 0
Mysteries Court of London 17 vols.	2 4
Empress Eugenie's Boudoir 3 vols.	1 8
May Middleton 2 vols.	3 0
Rye House Plot 4 vols.	2 4
Pickwick Abroad 3 vols.	3 0
Love of the Harem in 4 vols.	0 10
Young Fisherman, complete	1 12
Master Timothe's Book Case 3 vols.	1 0
Mysteries of Paris by Eugene Sue in 2 vols.	

(Postage etc. Extra for all Books)

The SUPERIOR WATCH CO.,

536

Post Box 167 (A) Madras. E.

ప్రతాపకస్తూరిమాత్రలు

(1537)

శ్రేష్ఠత్వము, మనాస, ఘోష, అశ్రేష్ఠత్వము, వాయు, జలము, భూమి, దీప్తి, కలహ, మేఘము, లగు వాటిని హరించుటలో క్షమామూల్యములు. 200 మా. అ. శ్యాంబరము సహ 12 నీసాల 2-4-0 వి. పి. ఖర్చులు లేదు.
 పి. పి. పి. అంకుర, పొంబాయి, గుంటూరు కల్లా.

(581) మంచి బుద్ధిగల సిరా. (1261)

అన్ని నీరాలకంటె శ్రేష్ఠతమమైనది. మిక్కిలి చాకైనది. అందరివేరక మిక్కిలికొని యాదబడినది. ఒకమాత్రం ఒక బుద్ధిగల సిరా యగును. 144 మాత్రము ఒక రూపాయి. 7 గ్రాములు గల వెల్డె 1-3 నెల రు. 8-10-0 అ.. ఎల్ల, పనులు పన్నుని సిరాయి గ్రాము 1-3 రు. 1-4-0 అ.. ఈ శ్రేష్ఠత్వములను ఇంగ్లీషు భాషలో నుండెదలయును.

The Manager, Swarnamayi Ink Store,
 5, College Square, (W) Calcutta.

పంటివైద్యము.

1564

డాక్టరు సిబ్బక్ బ్రహ్మ

12 కెన్సెల్ లేన్, ఎస్కాట్, మద్రాసు.

ఈ రోజువైద్యము ఏకాగ్రము చేరిన సందేహము లేకుండా చేయబడినది. సుప్రసిద్ధుడైన పిడికే యగును. బలహీనమైన పండ్లను బంగారు కట్టులచేత బలపరచుట సంధ్యల సందర్భము బంగారుచేత మూయుట, కల్లు త్రొక్కివట్టుట, ఇంకను పంటిసంబంధమైన అన్ని వ్యాధులను నూరిన వైద్యకాస్త్రప్రకారము మిక్కిలి తక్కువ ఛార్జీకి చికిత్సచేయ నుండునట్లు వచ్చి యున్నాము. పంటిని తీయవచ్చును నొప్పికనే తీయబడును.

160 పుటల పుస్తకము ఉచితము

అశోగ్యులకు కాశ్యోనియము పొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని విధాలను అనుసరించుటవలననే కలుగుచున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము అశోగ్యులకు నును కలుగజేసి శరీరస్థావ్యమును దృఢపరచును. ఆయుర్వృద్ధిని ఇప్పించును. ఈ పుస్తకము ఇవానుగా నియమము. పోస్టుచార్జియు మే మే భరించి పంపెదము. వెంటనే ప్రాయశ్చిరదము. (213)

వైద్యకాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ, ఆరంభనిగ్రహ కౌమర్యాలయం, 157, గ్రాడ్వే, మద్రాసు

28-వ గుంటూరు మండలసభ.

దాచేపల్లియందు సమావేశమగుట.

చోరగుడి వేంకటాద్రిపంతులుగారి
అధ్యక్షకోపన్యాసము.

(మా ప్రత్యేక నిత్యమునందుండి)

దాచేపల్లి, మే 10:— నిన్నటినుండి సమావేశమై
గుంటూరుమండల సభాభ్యుత్థుల యుపన్యాసమునుండి క్రింది
భాగములు చూచితిమి :

బ్రిటిషు సామ్రాజ్యంతగత స్వతరిపాలనమునకు మన
ల కర్తవ్యములు, పిమ్మట స్వాతంత్ర్యము వనకొనుటకు
లకు ముఖ్యోద్దేశములయొక్క అట్టి యమోఘదానము నొసంగ
గలుగు భాగ్యము ననుకూలముగ గల్గువా యని నిరీక్షించు
చున్నామనియున్న బ్రిటిషు రాజు, మంత్రులు, రాజప్రతినిధులు
రాజకీయవిద్యానిపుణులు వారి గ్రంథములయందు, ప్రపంచ
ములయందు, భర్యాపాలయందు చిరకాలమునుండి కలు
మారులు గలభిరవాక్యములతో వెల్లడించుచున్నాడు. అయితే
మనలనిప్పుటికి వాగొకకతాబ్దులునుండి పరిపాలించుచుండిరే.
మనమన్నచో వారు పశుప్రాయులై యుండు కాలమునుండియు
జగత్తగీశమనమగు నాగరికతను ఆనుభవించుచుండిరి వార
మే. ఆరకాళము లేనందువలనగాని, లేనియెడల భూమిని ఆ
కాళమున తాళము వాయించగల ప్రముఖు లీ భారతదేశముం
డుద్ధరించుచుండిరే? ఇప్పుడును ఉండి యుండిరే? ప్రభుత్వ
మువారి కనుసన్నల మనము మెలంగుచుంటిమే? వారి వాగ్దా
నము నెఱవేర్చి యని ప్రశ్నము కలుగుచున్నది. దానికి
న తరము లేదనియే చెప్పవలెను.

ప్రజాప్రాతినిధ్య మింతవరకు లేదు.

బ్రిటిషుపరిపాలనమున భారతదేశమునెల్లరి ప్రాణమా
నములకు ఆస్తికిని, స్వస్థతకల్గినది. రాకపోకలకును, ఉత్తరప్ర
త్యుత్తరములకును సౌకర్యముగల్గినదిగాని, ప్రభుత్వవిధానముం
డు ప్రజలకు బాధ్యతగలదా? ప్రజలయభిప్రాయము ననుసరిం
చి ప్రభుత్వచట్టములు చేయబడు చున్నవా? ప్రజల యిష్టము
ననుసరించి ప్రభుత్వాదాయము వెచ్చింపబడుచున్నదా? ప్ర
భుత్వమునెడి నామక నడివెడిసరంగులు. ప్రజలప్రతినిధులా?
ప్రభుత్వోద్యోగులు ప్రజలకు బద్ధులైయుండిరా? ఇన్నిటికిని
లేదు లేదని ఒక్కటే ప్రత్యుత్తరమివ్వవచ్చును. అందువలననే
కాననిచ్చాణసభయందలి ప్రజాప్రతినిధి సభ్యులందఱును
అంతియగాక ఆ సేతుకీతాలనుభ్యుత్థులగు అన్నివరులముల
వారు అన్ని తెగలవారు, అన్ని అభిప్రాయముల వారు
ఒక్కమ్యుడి కలదు కలదని ఘంటాసము జేయు
చుండగా ప్రజలయొక్క యనునయములను ప్రార్థనలను లె
క్కనీయక రాజప్రతినిధిగారి సామ్రాజ్యసభయందు తొలటు
చట్టముల గుఱేకున తీర్మానించుట సాధ్యమైయుండెను.
సర్వజనాదరణీయులగు మహర్షి గాంధీ, లజపతిరాయ్ మొద
లగువారి స్వేచ్ఛానువర్తన నిర్బంధము సాధ్యమైయుండెను.
బొంబాయి క్రాంతిలు, అమృతబాబూ క్రమిక మొదలుగా
గల క్రమికల నిరంకుశముగా నులభమగునా? ద్రవ్య
లోపమున కారణమున క్రితేషులకు గోకలేమహాశయనిర్బం
ధోచితప్రాధమికవిద్యాచట్టము విఫలమైయుండెనా? స్వదేశ
వాణిజ్యమున, పాశ్రామిక విద్యలను లాంఛమైరు, బర్మింగు
ప్రజలకు భయపడి అభివృద్ధి నొందించువిధానముల జరుపబడ
లేదని. స్వపరిపాలనావిధానమునకు ముగ్గు ముంఠేగు
మెచ్చుప్రార్థనల సంస్కరణమును గూర్చి వి.సి. ఎస్. సంఘ
మువారు ప్రేమల సాధ్యమైయుండెను. ప్రభుత్వము ప్రజాభి
ప్రాయకానిత మయిన, నిది యన్నియు దుస్సాధ్యము. రా
జ్యాంగము వా రెంతమందివారైనను, ప్రభుత్వవిధాన మెంత
దయారసపూరిత మయినను, పాలకు లెంత జ్ఞానవర్తనలై
నను, ప్రజలకు స్వతంత్రమును మూడతీరములు లేకపోవుట
వలన ఎంత మున్న నాట్టి నవకాళము కలదు? బ్రిటిషు సా
మ్రాజ్యంతగతస్వరాజ్య మెంతటి యవసరమో ఇవి యన్ని
యు చెప్పక చెప్పుచున్నది.

స్వరాజ్యము లేకుండుటకు జెప్పెడి కారణములు.

పాలకుల స్వభావమునబట్టియు, పాలకుల స్థితిగతు
లనుబట్టియు స్వరాజ్యప్రాప్తి కరతలామలకముగ గన్పించు
చుండు. ఇంతవరకు నది ప్రాప్తిచర్యకుండుట కేమి కారణ
ములు? మనకింకను తత్ఫలప్రాప్తి కర్తృత గలుగలేదని యొక
కారణము. పక్షాంతరమందు విద్యావృద్ధులగు వారధులు

కొందరున్నను, స్వరాజ్యప్రాప్తి గలిగిన ప్రభుత్వక్రియంత
యు వీరి హస్తగతమయి విద్యాగంధము లేమిదో స్వరాజ్య
వాసన నెఱుంగక మాన్యవశమందుండి బహుసంఖ్యాకు
లగు పామరజనులను వీరు బాధించు రని సురియొక కారణ
ము. ఏలికలయందు భారతీయులకు భక్తివిశ్వాసములు లేవని
యు, అందువలన పాపప్రాది రొమ్ము గ్రుద్దెడిమోమును కేంక
మయొకకారణము. నాల్గవకారణము వా గామోదించునది
గాదు. అయినను వీటి యన్నిటికంటె ప్రబలమయినదని నా
తాత్పర్యము. అది సర్వప్రాణి సామాన్యమగు స్వలాభాపేక్ష.
వీనిని ద్వుప్రముగ విమర్శింతుము.

స్వలాభాపేక్ష.

ఈలక్షణము సర్వజనుకొటికి సామాన్యమే. మన
మే మన పాలకుల స్థితియందుండి, వారే మనస్థితియందుండిన,
మన మింతకంటె పెక్కుగా జాగరూకతతో నుండుచూర మను
ట నిస్సంశయము; కాని మన స్థితిగతుల కారణమైన వారు
మనవలె నిద్రాపరమలై మన్నుచున్న సామానలెనుండియుండ
రు. గమ్యస్థానమును బొందువరకు నిద్రాపరమల వదలి కష్ట
నిష్ఠురమలకొల్పి కృతకృత్యులగుదురు. వారి చక్రవర్తననే
నిది స్పష్టపడుచున్నది. మనకును వారి చక్రవర్తనను నిది
యాచరణీయము. మన యేలికలు అన్యదేశవాసులు. వారు
“వాణిజ్యపరతేజ్య” యను భర్యాశ్రమము. ఇంతియ
గాక వారు కేవలస్వతంత్రులు గారు. వారు ప్రజల యభి
ప్రాయమునకు బద్ధులు. వారి పృజల యభిప్రాయము వారి
కనులంపుము. మనకు స్వరాజ్యమిచ్చిన, మనదేశమందలి వా
ణిజ్యాభివృద్ధికిని ఇంగ్లండు మొదలుగాగల నితరదేశములకు
నీదేశముతోగల వాణిజ్యరసతుల తగ్గించుటకును దగుత్రయ
త్వము జేయును. ఇంగ్లండుదేశమన్నచో మనవలె కృషియే
ముఖ్యకృత్తిగాగలవారు కాదు. వాణిజ్యము, చేతిపనులు వారి
యోగ్యతయనకు ముఖ్యకారణములు. వారి వాణిజ్యమెల్లను
మనదేశముతోనున్నది. వారు తయారుచేసిన వస్తువులెల్లను
మనదేశమందు విక్రియించుటవలన వారు ధనికులగుచున్నా
రు. మన వస్తుసమదాయమును మనమే తయారుచేసికొన
గల్గునీతి మనకల్పి వారివస్తువులను కొనవంటిమీని, వారి
వాణిజ్యము తగ్గును. కనుక పారిశ్రామికపోతలు, వాణిజ్యప
తులు మనకు గల్గుట వారికి న్నాదయశ్యము. ఇది దేశ
రహస్యము. గాన భారతదేశమంతయును ఏకకు ద్వయము గా
ఏక గ్రీత ము గా స్వ రాజ్యానురక్తిని వెల్లడించ
న గాని యార్థిక సంబంధముచేత వారి స్వలాభమును బోగొట్టు
కొనుటకు వారంగీకరింపరు.

రాజభక్తి లేదా?

రాజభక్తి భారతీయులకు నగ్గుబాలతో నేర్పనకు
బడి వారికి కల్పగతమయినదనియును దొరకనమువారు తమ
ప్రభుత్వములను నీదేశమునకు గల్గించిన స్వాధ్యయమునకు కలు
విధానములకును పాశ్చాత్యవిద్యాసారమును తమ కొనుగ
దేశభక్తి జేశసేన స్వతంత్రాభిలాష తమకు గల్గించి నందున
కును జాతిమతభేదములు లేక అందరిని సమానవిధముగ పరి
పాలించుచున్నందునకును వీటి యన్నిటికంటె ముఖ్యముగ
నెట్టి నీచునియొక్క గాని ఎట్టి యజ్ఞునియొక్క గాని స్వారం
త్ర్యమును న్యాయాధికారుల సక్రమతీర్మానములకు లోను
గాక నిరంకుశముగ నిర్బంధించుట కెట్టి యున్నతునికీగాని
కలనడద దనెడి యత్యుత్తమధర్మమును నెలకొల్పి అట్టిభా
వము తమ మనోవీధి నలంకరింపజేసికొనుటకు వారియందు
తమకు గల కృతజ్ఞత, రాజభక్తికి ముఖ్యకారణ మనియును
ఇంతియగాక ఇతర కారణము లెటులున్నను కేవలస్వప్రయో
జనాభిలాషచేత గూడ బ్రిటిషు సామ్రాజ్యముతో సంబంధ
మును విడక వారి సాల్వభౌమత్వము అంగీకరించికూడ ఆ
స్థితియొ లోనుగా గల సోదరదేశములవలె తామును భాగ
భేయులమయి యుండుట అత్యావశ్యకరమనియు మన నాయ
కులందరు ఆనకాళము కలిగినప్పుడెల్ల వాగ్రూపముగను క్రియా
రూపకముగను వెల్లడించుచున్నాడు. అంగ్లేయులతో సాభా
త్యమును వదలుటకు ప్రయత్నము చేయుటవలన ఇంతకంటె
పెక్కుమగుగుండు అనాగరికులను, క్రూరులను, దుర్మార్గులను
నగు వారిపాలనకుండుట తటస్థమను గాని భరతఖండమున
కెట్టి శ్రేయస్సును లేదని బ్రిటిషు ప్రభుత్వము సంతరింపజేయ
వలయునని పురుషార్థించుచున్నారని వదలి గల హరిదయా
లను గూడ మొన్న పురుషించియున్నాడు. ఇంతకంటె
ప్రబల సాత్త్వము అనావశ్యకము. ఇంతయేల సందిగ్ధసమయ
మందును ఆవశ్యమయమందునుకూడ స్నేహము సాభాత్య
త్వము అంతకరుణయు తెలియదగినవి. బోహాళుండము నెల్ల
నప్పుచిది ఆకయాఖండమును తనయొద్దప్రభుత్వమును కొనసాగింప

నుకొంచి చిరకాలమునుండి ద్రవ్యమును సేనను సమకూర్చి తన
నిరంకుశాధికారమును జేశమందెల్ల స్థాపించునమకట్టి లేనిపోని
మిమ నొకదానిని పురస్కరించుకొని మనదొరకనమువారిలోను
వారిమిత్రులందరితోను జర్మనీప్రభువు నాకాత్తు గా యుద్ధము
ప్రారంభించినపుడు మనదొరకనమువారి రంజితి యుద్ధమునకు
సంసిద్ధులయి యుండలేను. అప్పుటి వీరి బలము నెదిరిన నోనా
టింతుటకు చాలదయ్యె. మనకు నెవరయినా సేమిలే యని
భారతీయులు ఉపేక్షించి ద్రోహముద్ధిని వెల్లడించిరా?
బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమును తటస్థభావులయి యుండిరా? హిం
దూదేశమందెల్ల అల్లరులుచేసి సామ్రాజ్యము నీకాకుపరచిరా?
సమయమిదియే యని వారికి వనిసాగవందజేసిరా? అట్లుచే
యవండుటయేగాక అంగ్లేయుల సామ్రాజ్యమునకు కుడిభుజ
మయి కొలదికి మించిన అంగసహాయమును అర్థసహాయమును
జేసియుండలేదా? ముద్దారంధమందు జర్మనులు పుంభానుపుంభ
ములుగా నెక్కుమ్యుడిగ బెల్లియముదేశమును దునుమాడి
పరామదేశము నాక్రమింప సమకట్టినప్పుడు మాటకుమాత్ర
మున మనభారతీయులు ప్రాణములకు జంకక తమసహాధ్యై
యను రణోత్సాహమును బోగొట్టియు వాడలేదా?

విద్యాధికులు విద్యావిహీనుల బాధింతురా?

ఈ భయమునకు ప్రస్తుతకాలమందు కారణము తెన్ని
యును గానరావు. వాక్యత జనులందరు తోడ్పడినగాని విద్యా
ధికుల ప్రయత్నములు కొనసాగ నేర వని విద్యాధికులకు దెలి
యును. విద్యాదాన మందరికి జేయవలయున నెడి ప్రయత్నము
విద్యాధికులు చేసినపుడెల్ల ప్రభుత్వమువారే ఏదేని యొకకార
ణముచేత దాటంకమును గల్గించుచుండిరి. జాతి మత వైవ
మ్యముల రూపుమాపుట, ప్రజలయందు విద్యను వృద్ధి చేయుట,
హిసజాతు లని పిలువబడినవారి హైస్కూలును బోగొట్టుటయం
దు ఇంతవరకును విద్యాధికుల ప్రయత్నములే గనబడుచు
న్నవి. విద్యావిహీనుల యభివృద్ధికై ఉద్యోగీయులు తమంతట
తాము జేసిన పను తెన్నియు గానరావు. ప్రజలయొక్క భావను
ఆచారమును సంబ్రదాయమును మనోభిప్రాయము గురైతింగి
యుండుటవలన వారి క్రమముగ విచారించుయోగ్యత స్వదేశీ
యుల కుండును గాని విదేశీయులకుండబాలదు గాన దీనిసూర్వి
విశేషముగ ముచ్చటించుట యనావశ్యకము. ఇకను

స్వపరిపాలనావిధానమునకు
మన ముప్పులము గామా?

ఇది సావకాళముగ యోచించదగినది. ఒకవేళ సంక
యము నిజము అని యెంచినను కార్యక్రమము అభ్యోసము
వలన యలవడినటులు కేవల తేజస్వ్యమువలన నలవడదుగదా.
ఈ విషయమై యునేక గ్రంథములు చదివించుటకు బదులు
రెండు పర్యాయములు నీటిలోవదలి ఆసాయము గలుగకుండ
గనివెట్టి యభ్యాసము జేసిన అతిస్వల్పకాలములో నానిద్య
చేటారు. అంతియగాని, యారతవచ్చినగాని నీటిలో దిగనీయ
మనిక నది యసంభవము. దీనినే అన్యోన్యశ్రేయోదావ మని
నడివెదకు. అటులే స్వపరిపాలనావద్ధతయందు ప్రయోగిం
చినగాని యోగ్యత గలుగదు. అపుడుగాని తమయందలి దోష
మును హించుకొనుట కరకాళము గలుగదు. గ్రామ్యులుతమ
ప్రతినిధుల నెన్నిక లానన్యకొనుటయందు ఒకసారి పొరబడు
దురు. రెండుసారులు పొరబడుదురు. అనుభవమువలనముండసారి
క్రమమయిన మార్గమును ద్రొక్కదురు గాన నీ సందియము
విత్తుముదా చెట్టుముదా యను కుతర్కము. వాస్తవముచేత
ప్రాతినిధ్యప్రభుత్వమునకు భారతదేశము దగియుండలేదా?
జాతిభేదములును మతవైవమ్యములును భావాభేదములునుదీనికి
అంతరాదుములు గావని బ్రిటిషువారి చరిత్రయే చెప్పుచు
న్నది. ఇంగ్లండులో రిఫారము బిల్లు వచ్చుకప్పుటికి వారింత
కన్నను కీలాభిలముగా నుండలేదా? చిరపరిచయము వలన వా
రిప్పుడు ప్రముఖత్వము నహించలేదా? అంతియగాక మనజాన
కుదులు అంగ్లేయభావాపరిచితులు గానందువలననేమి; వాయ
ను, జదువను నేరకుండుటమాత్రముచేతనేమి, లోకానుభవము
లేనివారు కారుగదా! చెప్పినదానిని గ్రహింపలేని స్థితియం
డుండిరిని చెప్పుట కలనుపడదుగదా! లోకానుభవము సంక్ర
హించి యుక్తాయుక్త శిశువన గలిగియుండినటులు విస్మయము.
రాజ్యాంగవిధానమందు వారిబుద్ధున ప్రవేశపెట్టియుండలేదు
గాని ప్రవేశమును గల్గించిన విద్యాగంధు లనుకొ నెడివారికిన్ని
నెక్కువ తీక్షణముగ యందలి పొరసండుల గ్రహింతురు. మఱి
యొక ... .. విద్యాలోపము ద్రవ్యలోపము
దీనికంతరాయములను కొరుదము. గత కతాబ్దులునుండి
అజాతములను ... .. బడెనా? లేదు. ఏల విద్యా
విధానము ప్రజలచేతయందులేదు? ఎందుకు లేదు? రాజ్యాంగ
మందు ప్రజలకు బాధ్యత లేదు గనుక అట్టి బాధ్యత గలిగిన

సుస్థిరముగనుండి రాజకీయముగ సంస్కరణ విధానమును పార్లమెంటువారు చర్చించబోవుచున్నారు. వారి తీర్మానము ననుసరించి మన ధానిభాగ్యవంతులముందును, భారతదేశమునకు రాజకీయము కల్పకును జరిగినట్లును పరిణామమున కిది సప్రసంగి. ఇట్టి సందర్భమునందు మన యాదర్శమును, మన దృఢనిశ్చయమును, మన విరోధుల తత్వప్రతినిధులను, దురాలోచనలను బ్రతిఘటించుటకుఁ తేటతెల్లముగా దెల్పి వారిని సంస్కారోన్ముఖులుగ జేసి పార్లమెంటులో మనకు వలయు తీరుమానము బొందినగాని భారతమాతకు ముక్తిలేదు. ఈ యుద్యమమునకై అన్నికక్షలవారును తమతమ ప్రతినిధులబంపి యున్నారు. మన యాంధ్రదేశమునుండి ఇద్దరిముగ్గురినయిన బంపు లావక్యేశ్వరము, కాంబ్రెజులో మనకు ప్రత్యేక రాష్ట్రీయములపసంఘము గావలయునని పోరాడితిమి. అది సమకూరె. కాత్యుమనచ్చినప్పుడు వెనుపి యుండి అత్యగ్రతరభంగము గనుక సర్వనిధులుగ వల యొనితైనను సేకరించి మనప్రతినిధుల బంపవలెను. మితవాదులను, జాతీయవాదులను, నాయురీయులను, అందరు తమతమ భిన్నాభిప్రాయముల సుసంపన్నులుగాజేసి అంతః కలనములను పట్టుదలలను నడలె, భారతమాత సేక ప్రాముఖ్యముగ నెంచి, తమ దృఢాభిప్రాయము అంగీకరణపలకు బోధించునని శోచవలెను. అనియెటులనున్నను మన మిచటజేయుటలసినపని అవలెనుమియున్నది. మాత్రన ఫక్షీలు

రాచిల్లండి పల్లికు ప్రాసిక్యూటరు కుయ్యోగము కాశీ
మకుట సంభవించి వరుస నీచి సంపాదించుట కనేవల
ప్రము త్న ము అ చే య సా గి రి. ఈ యు ద్యోగ
మునకు నాకన్న ముందున్న వారు నైకోర్టు
స్వాయమూర్తులలో నొకరుని ప్రాప్త్యున్నారు. 1915 సంవత్సరమున
నేని యుద్యోగమును కాశీ చేసిన తరువాత పోటీల నేకములు
జరిగినవి. తుట్టుతుండకొక స్థానిక బారిష్టరున కాయుద్యోగవి
మొయబడినది. పదునెనిమిది మాసములైన తదనంతరము
ఈయన వాలో సంప్రదించి యుద్యోగమునందు ఆదాయము
అమితముగా తగ్గుచున్నందున యుద్యోగమునకు
రాజీనామా నిచ్చిరి. ఆదాయము తగ్గుటకు కారణమేమి?
నేరస్తులు లేనందువలన కేసులు కొద్దిగా రాసాగెను.
మానాస్పదులగు మనుష్యుల కందరికిని క్రిమినలు ప్రాజీ
కోడ్లునందలి పీనలు పెక్కువలను అన్వయించు చేయటకు
కార వర్తమువారు పూనుకొన సాగిరి. పోలీసులు ఈ పెక్కు

బడినది. కారణము యుద్ధము నవంబరుమాసాంతమునకు ముగియటయై యున్నది. తగిన వ్యయము 89,29,00,000. కడచిన 1917-18 పువ్యయము 269,62,21,000 అనగ 11,69,20,000 అధికముగ వ్యయమైనది. యుద్ధమునకు పూర్వము కంటెను 7½ రెట్లు వ్యయము పెరిగినది. గత సంవత్సరము బ్రిటీషు ద్వీపములకు రమారమి 60,00,00,000 సవరణల అప్పు పెరిగినది. వ్యయాంశము లన్ని బాపతులందును పెరిగినవి. అహారపదార్థముల ధరలు పెరుగుటవలనను సైన్యమునకు 44,00,00,000 వేసిన మదింపు కంటెను 19,20,00,000 సవరణల వ్యయము పెరిగినది. యుద్ధము దాదాపు పరిసమాప్తి నొందినది. రైలు నడీ ప్రాంతమునందు గల సైన్యవ్యయభారమును జర్మనులు భరించుచున్నారు. నవ్వుపూరణమునకై జర్మనులు కప్పుమును గట్టనున్నారు. రాగల సంవత్సరాదాయము పెరుగుటకు గారణములు గలవు గాని తగ్గుటకు గారణములు లేవు. ఈ యనుకూల పరిస్థితులందు అధిక లాభపు పన్నును మరి కొన్ని శుల్కములను తీసివేయబడు నని నమ్ముటకు సూచనలు గలవు. నాలుగుకోట్ల ప్రజలు గల బ్రిటీషు ద్వీపముల యాదాయము 88,90,20,825 సవరణలును ముప్పదికోట్ల ప్రజలు గల భరతఖండాదాయము 10,83,46,900 సవరణ లనియును గ్రహించినపుడు రెండుదేశములకును సంపద్య యందు గల వ్యత్యస్తము విశేషము గాగలదు. బ్రిటీషు ద్వీపములకు గత సంవత్సరమునందు భరత ఖండమునకు ఎనిమిది రెట్ల యాదాయము గలిగినది. అయినను నాంగ్లో హైందవులు భరత ఖండమున కార్థిక స్వాతంత్ర్యము నొసంగుట కిష్టపడుట లేదు. దీనుల మొరల నాలకించెడివారెవరు?

స్వరాజ్యము-లోకమాన్యతిలక్ ప్రసంగము
ఏప్రిలు 7-న తేదీని ఎస్సెక్సు మండలమునందు తిలక్ గారు స్వరాజ్య ప్రధానావశ్యకతను గురించి యువన్యసించుచు “భారతీయుల ప్రయోజనములకును విదేశ నిరంకుశాధికారుల విదేశ వర్తకుల ప్రయోజనములకును పొందు కుదురుట యసంభవము. భరత ఖండమునకు సామ్రాజ్యాంతర్గతమైన స్వరాజ్య మవసరము” అని నీయదృఢాభిప్రాయమును చెలిపెను. లాన్సుబరీ రూఢిరోడ్డు వెడ్జిపుడుగార్లు తిలక్ గారి యాశయములకు సానుభూతిని చెలిపిరి. వెడ్జిపుడుగారు భారతీయులు సేవాపరులై వారి శక్తి సామర్థ్యములను దేశాభ్యుదయమునకై వినియోగించ వలయునని వక్కాణించెను. సభాధ్యక్షుడు ఎమ్. ఎల్. ఆబలుగారు “వేలకొలది భారతీయులు రణరంగములందు జర్మనుల కశుబలమును రూపుమాపుటకై ప్రాణముల సమర్పించిరి. కాని వారు వారి దేశము బాహుబల సాహాయ్యమున పాలింపబడు చున్న దని కనుగొనిరి. రౌలటుచట్టము లంత్యభారము; ఇవి అనాగరకములు. విశేష నిరంకుశాధికార భరితములు. వాక బెస్సింగు బెల్లియనుల మీదను ప్రయోగించిన శాసనములకంటెను దుర్భరములు” అని తన యభిప్రాయమును తెలిపెను.

ఎత్తిపాడుపు మాటలు
ఆంగ్లో హైందవకృత్రికలు సమయాసమయములలో నిమిత్తము లేకను భారతీయులను నాసియా ఖండవాసులను నిందించుటకు బూనుకొనుచుండును. విశేషముగ దురభిమానముతో హైందవకృత్రికలకు హితోపదేశమును జేయుట కుపక్రమించును. గుగాను టైముస్ కృత్రిక బల్గేరియా కోరికలను విమర్శించుచు సలోనికాకు బల్గేరియాకు హక్కు

లేదని నిర్ణయించినది. ఆ సందర్భమున “రుష్యుని గోకిన తార్తార ప్రత్యక్షమగును” అను సామెతకు జతగా “బల్గరుల చర్మాంతర్గతమై ఆసియా ఖండవాసులు గలరు” అని వ్రాసి యానందించినది. యూరపు జాతుల సర్వాంగములకు శోభను గలిగించిన ఏనుకీస్తు ఆసియా ఖండవాసి యని టైముస్ మరచి యుండును. మూఢులయిన యూరపీయులను మతప్రవర్తకులనుగ జేయగల భాగ్య ముని యా ఖండమునకు గలిగిన దని టైముస్ కృత్రిక మరువకపోయిన ఈ యాజ్ఞే పణకు గారణముండదు. ఈయహంకారమును యూరపీయులు విడిచిన గాని వారికి తారకము దుర్లభము.

మితవాదులను బెదరించుట
ఆంగ్లో హైందవకృత్రికలు మితవాదులు రౌలటుచట్టమున కా మోదమును తెలుపకుండిన వారును నాందోళనకర్తలుగ బరిగణింపబడుదురని బెదరించుచున్నవి.
“రౌలటుచట్టమునకు సంస్కరణవిధానమునకు సంబంధముగలదు. మితవాదులు రౌలటుచట్టముల సంతకర కామోదించెదరో దానిమీద సంస్కరణ విధాన మధారపడి యుండును.”
అని మేము మితవాదులను హెచ్చరించుచున్నాము అని మద్రాసు టైముస్ వ్రాయుచున్నది. ఇంగ్లీషుమను ష్రేట్సుమను మెయిలుకృత్రిక లిట్టి బోధనే మితవాదులకు జేయుచున్నవి. శాసనసభ యందు రౌలటుబిల్లుల నేకగ్రీవముగ ప్రతిఘటించిన మితవాదులు రాజ్యాంగసంస్కరణభ్రాంతిని రౌలటుబిల్లుల కెంతమాత్రమును నవలంబనము నొనగుదురని నమ్ముటకు ఏలులేదు. మిత్రభేదము చేయుట కాంగ్లో హైందవ కృత్రికలు పేరొందినవి. కాని ఇప్పుడు వారి తంత్రము పారదని వారు గ్రహించుట వివేకము.

భారతీయ ఆందోళనకారులు పట్టువడుట
శ్రీకృష్ణులలో కలసి ఆందోళనము జరుపుచున్న ముగ్గురు భారతీయ ఆందోళనపరులుకూడ స్వాధీనమై పీరిపేరులు దాక్తురు ఘాన్, అబ్దుల్ కలిల్ నిహాల్ సింగు.
అలెక్సాన్డరుగారు చరకతోడను కార్యమును జరుపుటచే ఈ ఘాతలండను పట్టువడిరి. ఎరిక్సి ప్రాధాపాయము కలగలేదు. కాని ఖాకాబహూర్ ఘులాము మాసేరు ఖాకా గారు ఆగుంపులో ఎరిక్సేతో కలిసి పోయివచ్చిరి. ఇది విచారకరమైన సంగతి. ఆయనకు అపాయకకరమగు గాయములు తగిలినవి. ఆయన అపాయకరమైన స్థితియందున్నాడు.
కీలపుఖాయగారి అభయము.
కీలపు ఖాయగారు బెనాల్ టౌన్ లో గవర్నరు జనరలు గారికి ఏజెంట్లు కలువండిరి. అయితే ఆయనకు గాయము తగిలింది. ఇదివాం వివాదమునకు దచ్చింది. బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారికి పుట్టుకొన్న కరాములు దై నిశ్వాసముతో ఆంతరము నడచుకొనెదరు.

పయ్యెనీక యిట్లు చెప్పుచున్నది:— బెనారసు హిందూ యూనివర్సిటీలో వైసు ఛాన్సలరు గారున్న శివస్వామి ఆశ్రయము కె. సి. ఎస్. ఐ. గారు ఆర్యోగమునుండి మూలకొనిరి.
యు. ఎస్. వెండి యెగురుతి.
వాషింగ్టన్, మే 6.— వెండి ఎగురుతియొడ యుద్ధ నిబంధనల దొరతనమువారు తీసికెదిరి.

రౌలటు సరస్థాయకు కృష్ణాలోనున్న ఆయా తెగల నాయకులను మే 6-న తేదీని సమావేశమై అమీరు అమీనుల్లా గారి అవ్యక్తత వర్ణనలు వినియు ప్రభుత్వము వారికి శక్తివంచన లేక సర్వవిధముల సాయపడెద మని ప్రకటించిరి.
లండన్ తేయానువేలము.
లండన్, మే 6:— రిన్నెటింగ్ తేయానువేలము మరల వేలబడినది. ఇండియా దొరతనమువారి 23½ వేల ప్యాకెట్ల తేయాను అమ్మకమునకు జూరబడినది. ధరలక్ష్యకర వారముకంటె ఎక్కువగ నున్నది.

నిదేశ తంత్రీవార్తలు

(రైటు పి జి సి)

కియావో-చీనా
చీనావారి అసంక్కుప్తి
ప్యారిస్, మే 6:— సంధిసభవారు కియావో-చీనా గురించి తేసిన తీర్మానమును చీనా ప్రతినిధులు ఆక్షేపించిరి. ప్యారిస్ లో జరిగిన వారికి ఎక్కువ హక్కు కల్పించిరిని యు అచట జరిగిన వారికి ఎక్కువ రాజకీయాధికారము ప్రసాదించబడెననియు చీనావారు ప్రకటించిరి. ఇది చీనావారి అధికారమునకును సామ్రాజ్యమునకును అపాయకరముగ నుండుననిరి.

చిల్లర సరకుల వర్తకము
అన్యదేశీయుల పోటీ
లండన్, మే 6:— తూర్పుదేశీయులయందు వర్తకము జేయు చిల్లర సరకులకు వర్తకమునుగూర్చి విచారించుటకు ఒకసంఘము నేర్పరుచుటకు ఆలోచించుచున్నారని సర్ ఆక్లండు గడ్డిను గారు కామన్సుస్థలో తెలిపిరి. ఈ మాన్యుటలయందు కలుగు అన్యదేశీయుల పోటీనోచాలు జపాను వారిపోటీని గురించి కూడ ఈసంఘమువారు విచారించెదరు. ఈ విచారణసంఘమును పునఃప్రతిష్ఠించి ఆసంఘమునకు ఎకనిని విచారణకర్తలుగ నియమించవలయునో ఇంతవరకు నిర్ణయించబడలేదు. కాని ఈవిషయమై మాంచెస్టరులో 8 తేదీని జరుగు సభలో సంగతులన్నియు చర్చించబడును. పట్టు పర్శియనుగూర్చి కూడ విచారణసంఘములయొక్క పని ఎవరైన గోరిక దానిని కూడ సంబోధన పూర్వకముగ యోచించెదమని గడ్డిను గారు నడిపిరి.

హిందూ దేశపుత్థి.
లండన్, మే 6:— పరిస్థితులు యథాత్రాకారము నమ్మదిగ లేకున్నను క్రతుక్రమముగ నెమ్మదిగల్గు చున్నదని ఇటీవల ఇండియానుండి యుటరునకు అధికారులు తెలియజేసిరి. మెజిస్ట్రేటుమీద నుండి తిరిగి వచ్చుననలన, యుద్ధకార్యాచరణమువారి సమ్మతినిబడసి ఇండియాలో ఆపుతేజుబడిన సేనలను కొద్దిరోజులలోనే వారిని స్వదేశములకుంపుటకు ప్రయత్నములు జరుగును. కాని ఇచట ఆపుతేజు బడుటకు అంగీకరించిన నైనికులు కొంతమంది అనుకొన్న వాయుదాళులై ఎక్కువగ ఆపుతేజుబడినవో తమకుతమ స్వదేశమున ఉద్యోగములు జీవనోపాధి దొరకజేయ యని భయపడుచున్నారు. కాని ఈ భయమును కనుగొని పీరు తిరిగివచ్చుట కొంచె మాలస్యమైనవారిని నిరాకరించక పరులనీయవలసిన దనియు, అన్యాయమును కలుగజేయక జీవనోపాధినివలయుగ జేయవలయుననియు యుద్ధకార్యాలయమువారు ఆయా కార్యాలయములవారిని కోరుచున్నారు.

నూలు సరకు పనివారి తగాయిదా
లండన్, మే 6:— నిన్నటిదిరము మాంచెస్టరులో లలికామైక నూలుసరకులపనివారు తమ కార్మికులకు (పనివాండ్రు) బిల్లరధరకుంటె (స్టాక్ డబ్బు. వెల) 100-కి 28 చొప్పున ఎక్కువ జీతమును ఇచ్చెదమనియు వారమునకు 48 గంటల పనిచేయవలయు ననియు తెలియజేసిరి. కాని పనివాండ్రు అంగీకరించలేదు. ఈ విషయమై యోచించుటకు తనివాండు కాదప్రత్యేకముగ ఒకసభను గావించెదరు.

ఇంగ్లాండులోనున్న భారతీయ విద్యార్థులు.
లండన్, మే 6:— హిందూదేశమున దర్బారు ఉన్న వరుస జానుటకు రాజకీయపరులు విచ్చేసిరి. అపుడు ఈ ఉత్సవమునకై వరుసైన సామ్యులో 280 పానులు మిగిలెనుండెను. ఈనిల్లుయున్న సామ్యు హిందూదేశ సామ్యుల ఆహ్వాన సంఘమువారి స్వాగతముతో నుంచబడినది. ఈ సామ్యును మొన్న మొన్ననే సామ్యుల్లు ఇప్రమునచ్చిన పోకి వినియోగించనచ్చునని తెలియజేయుచువారికి ఈ సామ్యును సమర్పించిరి. కాన ప్రస్తుతము ఇంగ్లాండులో విద్యనర్పించుచున్న భారతీయ విద్యార్థులెవరైన ఆర్థికవిద్యులలో నయినవో వారికి తాత్కాలికముగ ఋణ మొసంగు నది సామ్యుల్లుకన కంపబడిన 280 పానులను అందజేసెను.

అమీరుగారి విధానము

అఫ్ఘన్ స్థానములోని కర్తవ్యమును నివహించు మేము ఈ దిగువ యంతములు ప్రజలకు చాల విజ్ఞానమును కలుగజేయునని ప్రయత్నించుచున్నాము:-

అమీరు అబ్దుల్ హమీద్ ఖాన్ గారి ప్రభుత్వము అమీరు హుస్సేన్ ఖాన్ గారి 1872 సం. రము జూలై నెల మూడవ తేదీన జననమొంది. 1901 సం. రము అక్టోబరు నూడవ తేదీన సింహాసనమునకు వచ్చెను. 18 వత్సరముల చాటితరవాత మొదటి ప్రభుత్వమునకు 1919 సం. రము ఫిబ్రవరి 20 తేదీన ముద్రాపకము జరిగినది. ప్రభుత్వమునకు సమీపమున దాగుహునంద ప్రభుత్వమును చనిపోయిన అమీరు గారికి ఆరుగురు పుత్రులు కలరు. మొదటి కుమారుడు ఇబ్రహీం ఖాన్ 1913 సం. రము అక్టోబరు 20 తేదీన, హయతుల్లా ఖాన్ 1890 సం. రము జూలై నెల 27-వ తేదీన, అమీరు ఖాన్ 1895 సం. రము డిసెంబరు 27-వ తేదీన అమీరు ఖాన్ 1892 సం. రము అక్టోబరు నెల 28-వ తేదీన, అమీరు ఖాన్ 1910 సం. రము మే 28-వ తేదీన, అమీరు ఖాన్ 1905 సం. రము నవంబరు 18-వ తేదీన జననమొంది. వారి సోదరులు నాజరుల్లా ఖాన్ గారు 1875 సం. రము ఏప్రిల్ నెల 7 తేదీన, అమీరు ఖాన్ గారు 1885 సం. రము అక్టోబరు 12-వ తేదీన, హుస్సేన్ ఖాన్ గారు 1889 సం. రము సెప్టెంబరు 16-వ తేదీన గులాము అలీ ఖాన్ 1890 సం. రము సెప్టెంబరు 21-వ తేదీన జననమొంది. హిందూజాత ప్రభుత్వము వారు అమీరుకు 18,50,000 రూపాయలు కప్పుము కట్టుచున్నారు. అఫ్ఘన్ స్థానములో 65 లక్షల జనసంఖ్య కలదు. 98000 సైన్యము కలదు. 18000 వేల అశ్వులమును, 896 ఫిరంగులు కూడ ఈ సైన్యమున కలదు. అమీరుగారి చేతికింద నన్న అరుద్రులు సైన్య, అశ్వులములును సహాయముచేయుటచే, సైన్యములు హెచ్చెను. హుస్సేన్ ఖాన్ చంపబడిన తరువాత హిందూజాత నాజరుల్లా ఖాన్, ప్రభుత్వాధికారియై తన హక్కును చేతికిని ప్రధాన సైన్యాధ్యక్షునియై కర్మయ్య, ఇబ్రహీం ఖాన్ యొక్కయ్య, జలబాదుకర్త నన్న రాష్ట్రాధ్యక్షునియై కర్మయ్య అనుమతిచేత తాను అమీరు కాబడినట్లు ప్రకటించెను. చనిపోయిన అమీరు యొక్క మూడవ కుమారుడు అమీరు ఖాన్ నాజరుల్లా ఖాన్ అమీరుని ప్రకటించెను. నాజరుల్లా ఖాన్ సింహాసనమునకు వదిలివేసి నిలిచి, సైన్యమును ప్రభుత్వములో కూర్చున్న హుస్సేన్ ఖాన్ నుండి సైన్యమును తీసివేసి, చనిపోయిన అమీరు కుమారులు, ఇబ్రహీం ఖాన్, హుస్సేన్ ఖాన్, హుస్సేన్ ఖాన్ గారు తో కూడ నాజరుల్లా ఖాన్ గారు చేరవలయును అనుచుండిరి. ఏప్రిల్ నెల 18 వ తేదీన కాబూలు నగరమునకు బహిరంగముగా దర్బారు గావించి, తనరెండ్రు, అమీరు హుస్సేన్ ఖాన్ ను నాజరుల్లా ఖాన్ చంపించినందులకు దివికి అజ్ఞాంత ప్రవాసమునకు విధించెను. స్వయముగా తనరెండ్రు చంపిన కర్మయ్యను అరెస్టుచేసి అరెస్టుచేసి విధించెను. అమీరు ఖాన్ చర్యలు అఫ్ఘన్ స్థానములో శ్రీమముగా జరుగించుచున్నాను. అమీరు ఖాన్ ఈ హక్కును విధించిన ప్రజలు చెప్పినట్లుగా, దేశములో విరోధము వ్యాపించినట్లుగా, అమీరును చంపినవానియందు తగిన దండమును ప్రజలు ఉద్యమము చేయుచుండిరి. అమీరు ఖాన్ గారికి చాల అత్యంతముగా నుండెను. వాస్తవముగా హక్కుగావించినవారలకు తక్షణ విధింపబడలేదని, ప్రజలు స్వేచ్ఛగా చెప్పినట్లుగా.

హిందూజాతతో యుద్ధము ప్రారంభించి, ప్రజలదృష్టిని, దేశములో నన్న గందర గోళములనుండి తప్పించుటకు అమీరు ఖాన్ కృషిచేసెను.

హిందూజాత సరిహద్దు స్థలములలో బుధవారము సాయంత్రమునకు వివిధమైన పోరాటమును జరిగినవారలు నిజ్జాతుల చేరలేదని "తయిన్" పత్రిక తెలుపుచున్నది. హిందూజాతతో విశేష భయము కల్గినట్లుటకు నిలగనను ఉద్దేశముచేత అఫ్ఘన్ స్థానములో ప్రభుత్వము విశేషముగా నున్నది. కాని, అమీరు ఖాన్ కు విరోధమువారు గూడ నుండుటచేత, వీరి పట్టుబడికలను, అత్యంతముగా భయము జయుచేరవచ్చును. శత్రుత్వముధికముగాకుండ స్వామ్యముగా చేయవలసిన హిందూజాత ప్రభుత్వము హక్కుచేసి. తన రెండ్రు చంపినవారికిని విధించినట్లును బట్టిచూడగా అమీరు ఖాన్ చాల అపాయమును చేకూర్చునని తోచుచున్నది.

అమీరు ఖాన్ స్వామ్యమునకు సదుపాయమును వివరములలో తెలుపుచు. కలహమునకు పీరియట్లను, వారి కోరిక అంగీకరించుటయే మిగిలిన విషయము. సమీపములలో అఫ్ఘన్ స్థానమునకు అనుభవము లేదు. గత మూడు, నాలుగు వత్సరములనుండి యు హిందూజాత సరిహద్దు స్థలములలో మోటారువెళ్ళుచు విషయములందు విశేషమైన అభివృద్ధి గాంచితిమి. సరిహద్దు ప్రాంతములలో విశేష మగు కనీస విమానములు మోటారు చాల కలవు. మోటారు బండ్ల కలన సైన్యము అభివృద్ధిచేయగా ఒక్కొక్కప్పుడునుండి, మరియొక స్థలమునకు పోవుటకు అవకాశములు హెచ్చినవి. వత్సరములలో దాగిపోయిన శత్రు సైన్యముల కెక్కువకు విమానములు చాల అమూల్యమైనవి. చిన్న చిన్న కొండలలోయలలో శత్రు సైన్యములు దాగిపోయిన విమానములే కనగొనవచ్చును. వీరు, విమానమునుండి భాయిలు చేయువారల దుడుకుటచేయించుచున్నది. మా సైన్యములకు వాయు, నాల్గ నిర్మాణము గూడ చాల సహాయకరము. యూరపుఖండములో ఇంకను విడుదలచేయని 20 లక్షల సైన్యము ముగియదు. ఆసర మెయిదల సైనికాధికారులు వారలను తప్పించవచ్చును. వలసరాజ్యముల సైన్యములు తమ జేతములకు హిందూజాతముగూడ వేడబడుచున్నవి. ఆసర మెయిదల ఆ సైన్యమునగూడ ఉపయోగించవచ్చును. కాన సైన్యములో తుపాకీలని చూడవచ్చును.

అఫ్ఘన్ స్థానమున పాశ్చాత్యులందరూనూ వేదలిక. మిగిలిన మ్యాకులాగిడారు కూడ లాండికోటుకు వచ్చిరి.

హిందూజాత సైనిక శాసనము నిన్నటి దినము హిందూజాత నగరమున సైనిక శాసనము ప్రకటించబడినట్లు దొరకమువారు తెలియజేసిరి.

శాంతికి భంగకరముగు పత్రములు కొంతకాలమునుండి హిందూజాత సైన్య అఫ్ఘన్ స్థానమునకు ఉద్దేశముచేయుచున్నట్లును శాంతికి భంగకరముగు పత్రములను పంపివెట్టుచున్నారు. భయంకరముగు ఆంధ్రోకము ఆలవాలమై యుద్ధముచున్నారు. ఏ విధమున గూడ ఇతరరాజ్యాంగమునకు సంబంధించిన రాయబారికాదు. అఫ్ఘన్ స్థానమునకు తమిళనాడులో ఈయన అధికారి. అఫ్ఘన్ స్థానమునకు సాకర్యము నిమిత్తము హిందూజాత వారి కధికారులను నిచ్చితిమి. కొన్ని రోజులకే తాము ఈ హక్కును అధికారులను చాలించుకొని నగరములోనికొన్ని అచట హిందూజాత సైన్య అఫ్ఘన్ స్థానమునకు ఉద్దేశముచేసిరి. వీరిలో కొందరు బ్రిటిషువారిపై బహిరంగముగా తిరుగుతూ బాసించెను. మధ్యాహ్నము పట్టణమున ఎరరికిని తెలియకుండగ బ్రిటిషువారు పట్టించిరి. అఫ్ఘన్ స్థానమునకు అతని నిబ్బందియు బ్రిటిషువారి స్వాధీనమైరి.

బ్రిటిషు సైన్యములు కేంద్రీకృతము చేయబడుట, బ్రిటిషు విమానములను తుపాకులు తేల్చుట.

హిందూజాత:- హిందూజాత ప్రభుత్వమువారు దిగువ యంతములు ప్రకటించుచున్నారు:- జలబాదుకర్తను దక్కాకును మధ్యనున్న నిజగ్రామమునకు అఫ్ఘన్ స్థానము, కొండకాతుల కళింగుల సముహములను కేంద్రీకృతముచేయబడినవి. కొద్దికాలమునకున్న కృష్ణము యుద్ధమున కిష్టపడుటలేదు. కానీ యుద్ధము లోకవేళ భిన్నాభిప్రాయములు పొందవచ్చును. వజీరుల్లా ఖాన్ చామానులై నులలోను శాంతి కల్పించుచుండెను. కురామునకు సైన్యములు వచ్చుటచేత సైన్యముధికమయ్యెను. బండకొటాలు ప్రాంతములలోనున్న బారు, సహారు, బాగునగరములను విమానములతో రక్షించుచుండగా వారు ముహిమానులను తుపాకులు తాల్చిరి. యుద్ధరంగములో నుండు సైన్యమును పేర్చుటకు అజ్ఞ లొనగబడెను. ప్లాన ప్రకారము సరిహద్దు స్థలములో కేంద్రీకృతము చేయు సైన్యము అభివృద్ధిచేయవచ్చును.

యుద్ధవిలేఖరులు. వాయువు మూలమున సరిహద్దు స్థలములకు బోతున్న సైన్యములో కొలదిమంది యుద్ధవిలేఖరులు వెడలుటకు అనుజ్ఞ యిచ్చబడినది.

వింతయైన సూచన లాహోరు మే 7:- అఫ్ఘన్ స్థానము హిందూజాత సరిహద్దు స్థలములలోని పుష్పితుల విషయమై నిలిచి, మిలిటరీ గెజట్టు పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. శ్రీ అమీరుగారి ప్రతి

భూతము తీసికొనుటకు ప్రజలు కొందరు ప్రయత్నించుట, నిరీక్షించి నివారించుటగాదు. ఈయనకు సంబంధము లేదు. తీసికొనిన ఏ కాబూలీ వారి కైనను ప్రయత్నించుట ఇవ్వబడదని కల్పితములను చేతను ఈతడు పిర్ మానులు ప్రయత్నించుట నవీనముగా యిచ్చుటచేత, ఈయనకునుండి తొలగించుటకు సరిహద్దు స్థలములలో కల్పితముల బయలుదేర వీరుకుట అమీరు ఖాన్ ప్రయత్నించవచ్చునను చూచన చాల అత్యవసరముగా నున్నది. ఈ పరిస్థితులను ఆలోచించగా సత్ బార్ని యానుకూలముగాను ప్రస్తుతము తమ స్థలమును విడుదలచేసి నిలగనరాదు. తంజావూరులో జరిగిన గందరగోళములు కూడ మనకు మంచిదే అయ్యెను. ఈ గందరగోళములను ఇవటనున్న బ్రిటిషు సైన్యములు ఆంగ్ల దేశమునకు వెడలక హిందూజాతముననే యున్నవి. ఇట్టి గందరగోళములు తంజావూరు రాష్ట్రమున జరుగనియెడల బ్రిటిషు సైన్యములు ఆంగ్ల దేశమునకు పోయెడివి.

టెరియంటల్ గవర్నమెంటు సెక్యూరిటీ

లైఫ్ అన్యరన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్.

1874 సం. స్థాపితము. హెడ్ క్వార్టర్స్, బొంబాయి మానేజరు:- ఆర్. పాటర్ సన్ బ్రదర్స్.

5 కోట్ల రూపాయలకు పైగా మూలధనమున్నది.

రూ. 13,34,03,783 లు చెల్లించవలసిన భీమాలు

రూ. 78,45,175 లు 1918 సంవత్సరపురాబడి

5 కోట్ల రూపాయలకు పైగా యంతవరకు చెల్లించియున్నాము.

ఈ కంపెనీ తరపున పనిచేయుటకు ఏజెంట్లు కావలయును. వారు అనుభవ శాలింగుగ నుండవలయును. ధరావత్తు చెల్లించవలయును.

ధరఖాస్తు ఫారములకు యీ క్రింది విలాసమునకు వ్రాయుడు. 672

Apply to:- F. E. Vaid, Branch Secretary, Oriental Assurance Buildings, Post Box No. 8, Madras

సత్యాగ్రహ స్వదేశి ధోవతులు

హిందూజాతమునందు తయారైన నూలుతో మనదేశపు చేతిమగ్గుములవలన నేయబడినవి.

ఇరుకంటి లేక గుండంచు 60-వ నెంబరు 54 అంగుళముల వెడల్పు గలది గజము 1-కి 1-0-0.

ఇరుకంటి లేక గుండంచు 40-వ నెంబరు 54 అంగుళముల వెడల్పు గలది గజము 1-కి 0-14-0.

సాధారణమైన తువాళ్లు, ట్విల్డ్ 1-కి 0-10-0 అంతకుపైన వెలగలిగినవి కూడ యున్నవి.

నూలు చేతిరుమాళ్లు 60-వ నెంబరు 1-కి 0-4-0.

స్వదేశి ఇండస్ట్రీయల్స్ కంపెనీ, 962 లిమిటెడ్, కంజీవరం.

నలకు తమ వ్యాఖ్యానములను చేయసాగిరి. ఈవార మృగ యలగు ఈమహాకవియొక్క అనుమానానుభవము సేనలో చేరుటయో, లేక కారాగృహమునకు వెళ్లి రాళ్లను వగుల గొట్టుటయో చూచుకొనమని నేరస్థులతో చెప్పసాగిరి. నేరస్థులు సేనలో చేరుటకే నిచ్చుగించిరి. అందువలన నేరములు తగ్గసాగినవి. రెండు విధముల జేకమునకు సేన చేయుటకు వీరికి అనుకూలములు గలిగినవి. కారాగృహములలో నున్నవారు సేనలో చేరిన ఖయిదీనుండి విముక్తులచేయడమని ప్రకటించి పడినది. దీనివలన గొప్ప సేనను నిర్మించుటకు చాల అవకాశము గలిగినది. విజేతములలో వారందరను సైంక సారే తమ ప్రాణములను సర్పించుటకు వీలులేదు గదా! వారందరను గృహములకు మరలు చుండగానే కాలట్టు సంఘమువారు నూచించిన “పంజాబు నందు సేనలో నుండి వచ్చినవారనేకు లుండురు. వారిలో అసంతృప్తి కలుగ చేయుట అతి సులభము” అను విషయమునకు వ్యతిరేకముగా పంజాబు కాసన సభలో వెల్లెల చట్టము ప్రవేశపెట్ట బడినది. చర్చా సమయమున చట్టమును ప్రవేశపెట్టిన క్రైయిటుగారు “తక్కువ పంజాబునందు కాంతిగలదు. నేరములనుండి పంజాబు విముక్తి యైనది. యుద్ధము ముగిసి లక్షల కొలది యుత్సాహ పూరితులు తమ మాతృదేశమునకు వచ్చిన తదనంతరము సుయతము యీ పరిస్థితులు యథాప్రకారముగా నుండగలవని గౌరవసభ్యులైనను ప్రకటించ గలరా? ఒక సంవత్సరము రెండు సంవత్సరములలోపుగ ఆయుధపాణి అదోపిడిగాని, కళువారణముగాని, దొంగతనముగాని సంభవించుట కష్టపాత్యముగాదు” అని పలికియుండిరి.

తెల్లెంట్లు గడర్తురుగారు సుత్సరర్తము, కాంతికుంతులతో నున్న జేకమును తన తరువార వచ్చు రాష్ట్రములకు ని యాధీనము చేయు వాకతో రాకవచ్చి ది రాష్ట్రమునందు జరిగిన పీడ్మొలుపు మహోత్సవ సంవత్సరమున సేనలోనుండి తిరుగ వచ్చినవారి వలన జేకమున నేరములు జరుగుచున్నదని మాచింపబడిన విషయము నాయన తీవ్రముగా ఖండించుచు “వైర్యకుంతులగు మనఃపూరితము ఈ అవకాశమును జేయుట మంచిదిగాదు. మాతృదేశముకొరకు సార్వభౌముని పతాకము క్రింద పోరాడి వారు గ్రహ్మరర్తములై తమ గృహములకు వారు వచ్చెదరు” అని నడిచి యున్నారు. 50 మైళ్లు ఓడ యడగారు చిరుతపులి తన యిష్టము వచ్చినపుడు చారలను మార్చుకొనవని తలంచుచున్నాడు. ఈ “వైర్యకుంతు” లగు మనఃపూరిత గురించి నాకుగల ఆటు సంవత్సరముల అనుభవమునబట్టి చూచిన యెడల వీరి సమీపమున నివసించు ప్రజలపట్ల నే నెంతయు కనికరము చూపవలసి వచ్చుచున్నది. నిజానిజములను దాచి పెట్టుటకు అంతమందిగాదు. సర్కారువారు వారి వట్ల చూపుచున్నట్లుగా వారి ప్రారే తనలను పోల్చుచు చేయుటకు సావకాశములు కలుగ చేయగలరు. క్రైయిటుగారు నూచించిన నేరములను రూపుమాపుటకు వయ్యింపిన యెడల యెంతయో బాగుండెడిది గదా?

పంజాబు ధనసంపత్తినిగురించి కొంత ఆలోచించెదము. పంజాబు వీరిదేశమునకు పుట్టిల్లు. ప్రజలందరను కృతసాయముచేసికొని జీవించుటకైనజే. కొద్దియంది భాగ్యకుంతులగు భూస్వాములన్నను భూమిని సాగుచేసికొను ప్రతిరంజునును జమిందారని విలయించుచుండు. తజేకదీక్షావరులగు రాష్ట్ర పాలకుని నిర్బంధమువలన బహుమతుల వ్వారా నైతేనేమి, కిల్లుతుల మూలకముగా నైతేనేమి యుద్ధములుములు, కానములకుగాను ఇతరభాగ్యకుంతులగు రాష్ట్రములలో పంజాబు సయితము పోటీ సమాన స్థానమున నిలువ వలసివచ్చినది. పంజాబుప్రజలు రాజధక్తిని చూప నుద్దానింపబడిరి. వైకము పొద్దిపోయినది. ప్రకృత స్థితిగతులేమి? విరాళములు అధిక సంఖ్యాకముగా వసూలైనను ఇవన్నియు నిర్బంధముల వలననే పోనైనవని చెప్పవచ్చును. ఇవియు పెద్ద అధికారి మొదలు చిన్న అధికారివరకు అనధికారులతో కలసి మెలసి పనిచేసినందువలననే సమకూరినవి. ఒక తెలుదారుడు రూ 50 లు విరాళము చేయును. సర్కారువారికి డబ్బు కావలసివచ్చినదని తనక్రింద ప్రజలతో నచ్చచెప్పి వారినుండి వసూలు డబ్బుతో తనవిరాళమును చెల్లించును. దీనివలన అసంతృప్తి వ్యాపించ సాగినది.

ఒక తహశీలుదారు సభను సమావేశ పరచును. దానికి తానే అధ్యక్షత వహించును. తరువాత సభ యుత్సాహపూరితముగా నాలుగు గంటలకాలము జరిగిన దని వై అధికారులకు తెలియజేయును. కాని సభావిషయమున నిజమైనసంగతులి:

“సర్కారువారికి క్రమము కావలసివచ్చినది. నేను రూ 50 లు విరాళముగా నిచ్చుచున్నాను. (ఈ విరాళము మాత్రము నిజమైనదే). మిరందరు ఎంత ఇత్తుకో తెలియజేయుదు. సర్కారువారికి క్రమము అవసరముగా కావలసి యున్నది. కావున మిరందరు వైకమును తప్పక ఈయవలయును.” అని చెప్పెను. సభకువచ్చినవారందరను ఒకచెట్టుక్రింద నాలుగు గంటల కాలము కూర్చుని తరువాత ఆయనదగ్గరకు వచ్చి తాము రూ 50 లు ఇత్తుమని చెప్పెదరు. వెంటనే తహశీలుదారు తన అనుభవములను చెప్పెను. తాను రూ 20 లు విరాళముగా నీ యజోవుచుండగా డిప్యూటీ తహశీలుదారు “తహశీలుదారు! నీకు వందరూపాయల యొక్క క్రికలను” అని చెప్పెను. ఆయననుండి తప్పించుకొని వెళ్లుటకుగాను రూ 60 లు ఇచ్చితినిని ప్రజలతో చెప్పెను. వారికి సలహానిచ్చి, భయపెట్టి వందరూపాయలు బలంతపెట్టి విరాళము చేయించును. ప్రజలు తహశీలుదారుని, గవర్నమెంటును తిట్టుచు తమగృహమునకు వెళ్లుదురు.

ఈమధ్య యొక్క మండల ప్రధానకార్యాలయమునకు వెళ్లి పాడ్డు గుమస్తాదగ్గర కూర్చుంటిని. అప్పుడాయన యొద్దకు జీతపులిట్లు చేవ్రాసె కొరకును, కొన్నిపేర్లు ఆంకెలుగల కాగితము తేసిదెను. ఆయన ఆకాగితములలోని విషయములను పెద్దగా చదువుచుండెను. ఆయన చదువుచున్న విషయమేమని నేనడిగితిని. కార్యాలయమునందలి ప్రతివారును రూపాయికి అర్థదానంతుకు చెల్లించవలసిన కాబితా ఆకాగితమున నున్నదని యో, అందలి మొత్తమును యుద్ధోగుల జీతమునుండి రాబడుట కావలసి యుండుననియు నాతో ఆయనగారు చెప్పిరి. ఈవిధముగా చూడు నెలలబట్టి కరుగుచుండెను. రాజధక్తికొరకువచ్చి నూడ్చువాడు, జవానీలు, కొద్దిజీతమును తెచ్చుకొను గుమస్తా ఎంత ప్రతిభలమును బొందుచున్నాడు! యుద్ధములుములకు చుదాటు వసూలుచేయుటకుగాను ప్రిజలకెంతయు తొందరలు నిర్బంధములు పెట్టుబడినవి. సాదరు పోస్టాఫీసుఆకరణము నందు కొంతయంది గ్రామవాసులు కూర్చునియుండుట చూచి నానియుక్క పెద్దదనుచున్నాను నాతో చెప్పెను. ఆ మనఃపూరిత విషయమున సంగతి సంవత్సరములను విచారించగా ముందటి దినమున తామిచ్చిన యుద్ధములుమునకు వడ్డీ పుచ్చుకొనుట కచ్చటికి వచ్చితిమనియు, అధికారులు వారిని గుర్తించగల మరొకనిని వెంటగొని తేవలయునని చెప్పించిన నాటిదినమున లంబాకదారు నోకనిని వెంటగొని వచ్చినామని ఆయనతో చెప్పిరి. వీరికి సామ్యాయబడినవని నిశ్చయముగా చెప్పవచ్చును. కొంతమంది ఋణులత్రేములను కొనుటకు అద్దవ్రుమున దగ్గర వైకముండి యుండవచ్చును లేకపోయిన సామూకారుని యొద్ద నుండి బడులు పుచ్చుకొనవలసి యుండును. తరువాత రెండు దినములు కష్టపడి వారిని వీరిని ప్రార్థించి నిర్బంధములనుండి విముక్తులు కావలసి వచ్చును. అట్టి పీరు తమ గృహములకు సంపాదించు ముత్త ప్రితో వెళ్ళగలరా? విరాళము చేయ మొదలు పెట్టినయెడల యుద్ధములుములు, దానములు పంజాబు నందలి గ్రామవాసులలో ఎంతవరకు అసంతృప్తి కలుగజేయుటకు కారణ భూతులై యున్నవో భాగుగా తెలియ గలదు. నైస్పాయిగారు ఈ యుద్ధములుములను వెంటనే ప్రిజలకు వీర్చి చేయ వలసినదని యుత్తరువులను పాలించిన యెడల జేకమున అకాలిని రూపు మాపుటకు కారణ భూతులుకా గలరు. కలుకవ్రుముల వదుచున్న ప్రిజలను సామూకారుల బాధకుండి విముక్తుల చేయగలరు.

విద్యార్థకుల విషయమున మైకలు ఓడ్డయరుగా అవకాశము చిక్కినప్పుడెల్లను విమర్శించుచుండురు. కాసన సభవారికి పీడ్మొలుపు యువశ్యాసము నిచ్చుచు ఆయన “యుద్ధకాలమున క్రతువులతో రాజధక్తులు యుద్ధముచేయుచుండగా, మూలమార్పిని యున్న ఆంధోళా కారులలో నొక తరగతి వారు ప్రభుత్వము వారిని వారితారే దారులను విమర్శించుటకు యుత్సాహముతో ముందుకు వచ్చుచున్నారు” అని నూచించియున్నారు. రాజప్రతినిధిగారు సంగతి సంద్యములను భాగుగా ప్రసించిన యెడల పంజాబునందలి విద్యార్థకులము సందిగ్ధకాలమున క్రతుత్వమువారికి సర్వసహాయమును చేసి ఆసహాయమునే ఇవ్వదును చేయుటకేమియు తొడోకక యున్నారని రుహపు కాగలదు. దీనివలన అధికారి క్రతుత్వ పరిస్థితులను వికాలమృగయముతో కనుగొనకాలదని మాత్రము చెప్పవలసి నందులకు చింతించుచున్నాను. పంజాబునందు విప్లవోద్యమమునకు అందరును చింతించవలసినజే. విప్లవమంతరించిన దనియే చెప్ప

వచ్చును. ఇక నైనను క్రతుత్వమువారు జేకమునందుగల అసంతృప్తిని నివారణ చేయుటకు అధికారుల మాటల సరకు గొనక పనిచేసిన యెంతయు లాభముండ గలదని నానిశ్చితాశి ప్రాయము.

స్థానిక వార్తలు

బహిరంగ సభ:—ప్రాసెపరు పి. లక్ష్మీనరణు నాయకుగారి అగ్రాసవాధిపత్యముక్రింద వర్తమాన్ములలోని మైకోడువద్ద నలూథర్న్ మిషన్ పాఠశాలలో ఈరోజు సాయంత్రం 6 గంటలకు ఒక బహిరంగసభ జరుగును. అందు జేసేంద్రనాథ్ బుర్రగారు ఉపన్యసించెదరు.

బహుమతి:—గలింపిన కళములలో భావతీయులలో గొప్పవా డెదరు అందుకు కారణమేమి అను ప్రశ్నమును చక్కగా పరిశోధించి నందులకు యొక్కరిమాన్సు తిటరీ పంజాబులో ఈ నెలలో జరగినవచ్చు ఒక వెండి బాహను మదరాసు బార్లిటోనలో నున్న రామస్వామి వీధియందలి 61 వ గృహములో నున్న కె. వెంకటరామన్నగారికి యియ్యబడినది.

మైలపూరు సంగీతసభ:—ఆనకరీ పెక్కిటరీ గారగు జి. ఇ. సంపత్తుచెట్టిగారు యిట్లు ప్రాసినారు:—ఈనెల 14 వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రం 5 గంటలకు మైలపూరు లోని గోపాలనాయకగారి వాసి యసంఖ్యు చోటలో సంగీతసభ బయటబడును. అందు బ్రయాసు విద్యార్థినియగు పార్వతి కుట్టిగారు సంగీతము పాడుదురు.

మదరాసు కార్పొరేషను:—మదరాసు కార్పొరేషనువారు ఈనెల 14 వ తేదీ బుధవారమునాడు సాయంత్రం 5-15 గంటలకు సభచేయుదురు. అందు ఎల్లెక్ట్రీక్కు సప్లయవిషయమై వీక్షణులకు, గాలి విసురు ఎల్లెక్ట్రీక్కు వివరక ప్రలయొక్క క్రరలనెక్కించు విషయములనుగూర్చి మాట్లాడుదురు.

పనివారల సభ:—ఈ నెల 11 వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రము 5 గంటలకు ట్రివిలికేను వీధివద్ద ప్రింటరు పని సంఘమువారు జి. వాసంతోత్తమ, రావుగారి అగ్రాస వాధిపత్యము క్రింద ఒక సభను గావించెదరు. అందు పని సంఘములయొక్క లాభములను గురించి చాలమంది ఉపన్యసించెదరు.

నిమ్మ జాత్యుద్ధరణ సంఘము మదరాసు:—ఈ నెల 11-వ తేదీ ఆదివారము ఉదయము 9 గంటలకు బ్రాడ్ వేలోనున్న వరవయడిచెట్టివద్ద నిమ్మజాతి ఉద్ధరణ సంఘమువారు సభ జరుపుదురు. అందు స్వామి బ్రహ్మ సంపాదగారు పి. రంగనాథమొదలియారుగారు ప్రవచనములో ఎట్లు కృద్ధిపాండవలసినది? అనువానినిగురించి ఉపన్యసించుదురు.

చెన్నపురి ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్తు:—1919 వ సంవత్సరము ఏప్రిల్ నెల 28-వ తేదీ శనివారము మధ్యాహ్నము 4-గంటల కాంభిసాహిత్య పరిషత్తార్థ్య స్థానమున సమావేశమైన పరిషత్తార్థ్యనిర్వాహకసభలో జరగిన కార్యవివరము:—1 పరిషత్వద్దనున్నా కసభ నెల్లూరివారు చేసిన నెల్లూరులో జరుగు నటులు యాహ్మనమును బరిషత్తార్థ్యనిర్వాహక సభ వారంగీకరించుచున్నారు. ఆసభ జూన్ నెల 7-8 తేదీల (శనివారము, ఆదివారము) లో జరుగవలయునని తీర్మానించుచు నాహ్మన సభివారి యభిప్రాయ ప్రకారము బ్రహ్మరీ వేదము వేంకట రాయశాస్త్రిగా రాసభ కధ్యక్షులుగా నుండుట కామోదించుచున్నారు. II. (a) ఈ వెంకట రామసారిపండిన వారు కాలధర్మము నొందుటచే వారిపేరులను సభ్యులపట్టిక నుండి తొలగించవలయును. వారివలనైన క్రమమునుకల్గించి చేతులయెను. గణపరపు వేంకటకవి రచించిన సర్వ లక్షణకావ్యమి యనగ్రంథమును బరిషత్తువారు ప్రకటించు బూనికొనవలయునని గురుపాటి యోవాది రెడ్డిగారు పాడించినందున నానిషయమయి 1. జయంతి రాయయ్య పంతులు గారు, 2. కొవ్వత్తావా వేంకటలక్ష్మణరావు గారు, 3. దండి గుంట నూర్యవారాయణ శాస్త్రిగారు, 4. చెడలవాడ నుండరరామశాస్త్రిగారు, 5. గురుపాటి యోవాది రెడ్డిగారు, 6. వారు వారు గురును సంఘముగా చేర్చడి చదివి యాటునూ సములలోపల దమ యభిప్రాయము వెల్లెగొనవలయునని తీర్మానము చేయబడియెను.

ఆంధ్ర ప్రభ

1919-వ సం॥ మే నెల 10-వ తేది

శనివారము.

గుంటూరు మండల సభ.

స్వరాజ్యచరిత్రమునకు వినియోగము స్వరాజ్యప్రాప్తి...

దాచేవల్లియందు నిన్నను గూడిన 20-వ గుంటూరు మండల సభాధ్యక్షులు చోరగుడి వేంకటాద్రి పంతులుగారి ప్రారంభోపన్యాస సారాంశమును పైవాక్యములు తెలుపుచున్నవి.

“ఇపు చాటికెటనూర్చును వదలి ఆ తాత్కాలిక భోగప్రద మార్గమును వదిలి ఏకదిన బొందుటలను ఈ లోపములన్నియు నశించి గుణము లన్నియు కరతలామలకము లగునో ఆ స్వపరిపాలనమును గోరుట చాటికెట మహాసభాద్యక్షులుగ బరిగెమించినది.

అని వేంకటాద్రి పంతులు గారు తెలిపియుండిరి. బ్రిటిషు వరిపాలనమువలనను దేశమునందు స్వస్థత గలిగినను ప్రభుత్వవిధానమునందు ప్రజలకు బాధ్యత లేకపోవుటవలన వరిపాలనము జడమయ్యునుగాను దారుతుల్యముగను నున్నదని హిందూ దేశమంతటి మాంటేగుగారు తెలిపియుండిరి.

విరోధా మహాసంఘ్రామము లోకము నందు భావవర్ధనమును చేసినది. ధర్మాధర్మ సంరంధమునందు ధర్మమునకు విజయము గలుగునని ప్రకటించినది. ప్రజాస్వామ్యత్వమే వరిపాలనా సాధనిర్యాణమునకు సాధన మని స్థాపించినది.

వర్తమాన కాలమునందు దేశమును కలవర పరచుచున్న రౌలు చట్టమును విమర్శించుచు “రాజద్రోహము కట్టెల్లలనుట సర్వజనసమ్మతమే కాని యంతవరకుండే చట్టములు కేవలము వారికిం దేమి చాలియుండగా నిరవరాధులను శాధించుట కవకాశము లిందు మెండు గలదనియును రాజద్రోహ మనుమాటయందలి వ్యాప్తిగ నిర్ణయించ బడినదియును.

సభాధ్యక్షుడు తెలిపెను. ఆందోళన కర్తలు రౌలు చట్టముల విషయమై అన్యతములను వ్యాపింపజేయుచున్నారని అధికారులు అధికార వర్గాభిమానులు ఘోషించుచున్నారు.

“అంతగాత్మక వివరమును కార్యములకు లోబడనని నిర్ణయించినది. ఆటము చేయుటకును అందులకు కలిగిన కష్ట నిష్కారములకు శాంత్యుత్తితో అనూయభావముతో అనుభవించుట, ప్రతిదారి మేము ము చేయవలయుట, దొరకనమువారికి గాని ప్రజలకుగాని ఏదైనను బాధను, కష్టమును, కష్టమును కలిగించవలయుట ఆస్తికైతలన జయించుట యిది సత్యాగ్రహ ప్రకరము.”

అని సభాధ్యక్షుడు తెలిపినభావమును సత్యాగ్రహ ప్రతాభిమాను లందరును గ్రహింపవలయును. సత్యాగ్రహ ప్రతము వరిశుద్ధ సాత్విక ప్రతము గాని వరివీడనమున కాచరితముగు రాజనతామసప్రతము గాదు.

“ఉష్టులను కట్టించి కట్టల పాలించుట ఆర్యులవిధానము. అట్టి సదుద్దమమునకు ప్రభుత్వమునకు దోడ్పడుట పాపమునిధి. అట్టి విధానకృత్య మొనర్చువాడు దేశభక్తుడు గాదు.

అని తెలిపిన హితవాక్యములను పాలక పాలితులు గమనింపవలయును. లోకమునందెవరి సాయుజ్యమునకు వారేకర్తలు.

“సంస్కారప్రతాపికు గూర్చి బ్రిటిషు పార్లమెంటు వారు యోచింపబోవు నీ సందిగ్ధసమయముందు రౌలు చట్టము చెడినది. వారావత్కల నిర్బంధించిరి. వాయకుల ప్రవాసభిక్ష కలవడి ప్రజల కలవరము తగ్గినను యద్దసమయమునకై ఏర్పడిన క్రూరకానముల బ్రయోగించిరి.

ఈ విషయపరిశీతులందు భారతీయులు విన్ను పరంపరలను చాటి యాత్మోపలబ్ధిని బడయుటకై సుదీర్ఘతలై వేంకటాద్రి పంతులుగారు రుపదేశించిన తిరుమంత్రమును త్రికరణశుద్ధిగ జపించి యాత్మ సామ్రాజ్యమును బడయుచు గాత!

బ్రిటిషు ద్వీపముల ఆదాయ వ్యయములు

బ్రిటిషు ద్వీపముల ఆదాయ వ్యయముల తెక్కలు మహాదాశ్చర్యమును గలుగజేయును. యుద్ధమునకు పూర్వము బ్రిటిషు ద్వీపముల సంకన్పత్వము విషయమునందు సంశయము గలవారలకు యద్దసమయమునందు బ్రిటిషు ద్వీపములు భరింపగలిగిన వ్యయభారము సకం సంశయముల నడబాపినది.

సైనిక శాసనము.

వంగదేశపు అడ్వోకేటు జనరలు అభిప్రాయము.

1804 సంవత్సరపు 10 వ రెగ్యులేషను ప్రకారము కలకత్తాలో 1818 సంవత్సరము ఏప్రిల్ నెలయందు అముఖానికి చేబడిన సైనిక శాసనము గూర్చి యిదివరకు వంగదేశపు అడ్వోకేటు జనరలు ఆర్. స్పాంక్ గారి అభిప్రాయము నిట బొందుపరచుచున్నాము. ఈ శాసనము అత్యల్పముగు మాన్యులతో పంజాబున కనువర్తించు జేయబడినది.

తూర్పుఇండియా దీవులలో తిరుగుబాటు.

దెబ్బు. బి. బేలిగారికి - ప్రభుత్వమువారి న్యాయ శాఖాధికారి కార్యదర్శి.

అడ్వోకేటు జనరలు స్పాంక్ వద్దనుండి.

అయ్యో, మీరు సభోపాధ్యక్షుని యుక్తపు సమకరించి కలకత్తాలో సైనిక శాసనమును గుర్తుచేసి నిర్బంధితులైన వారలకు సంబంధించిన కొన్ని కాగితములను పాఠంపి యున్నాను. అందులకు బదులుగా నేను వ్రాసిన యీ క్రిందిలేఖను గూడ ఉపాధ్యక్షుని యెదుట సుంచగోరవలెను.

1. వైస దెబ్బపడిన కారణముబట్టి సైనిక శాసనము 1804 సంవత్సరపు 10 వ రెగ్యులేషను ప్రకారము ప్రభుత్వపు యుక్తపురుషుల ఆచరణలోనికి వచ్చినదని తెలియుచున్నది.

2. ఈ రెగ్యులేషను యొక్క ఉపాధ్యక్ష మిట్లు తెలుపుచున్నది: - "ఇందు తెలుపబడిన ప్రదేశములలో ప్రభుత్వమునకు ప్రతికూలముగ ఆయుధముల ధరించి యుద్ధ సన్నద్ధులైన వారిని గాని, వీరికి ప్రతికూలముగ తిరుగుబాటు గావించిన వారిని గాని, బ్రిటిషు ప్రభుత్వ శత్రువులకు సహాయ మొనరించిన వారిని గాని, బ్రిటిషు రాజ్య సంరక్షణార్థము తక్షణమే శిక్షించుటకుల యీ శాసనమున దెబ్బపడిన విషయముల యందు సభాయుక్తుడగు రాజప్రతినిధి సైనిక శాసన ప్రకటనము గావించుట వలనను "

3. దీని కనుగుణ్యముగ నీ 2 వ శెక్షనులో యిట్లు వ్రాయబడి యున్నది: - "బ్రిటిషు రాజ్యమునకు లోబడి యున్న వారల నెల్లరను, ప్రభుత్వమునకు ప్రతికూలముగ కత్తి గట్టినగాని, తిరుగుబాటు చేసినగాని, బ్రిటిషువారి శత్రువులకు సహాయ మొనరించినగాని, సైనిక శాసన ప్రకారము తక్షణమే శిక్షించుటకు రాజప్రతినిధి కధికార ముండవలెను.

4. సైనిక శాసనమును గుర్తుచేసి స్థాపితమైన కోర్టులు తిరుప్పెట్టుల కధికారము గల విషయముల ధ్రువీకరింపబడినవి. నేరములు యీ శాసనములో తెలుపబడిన రాజద్రోహ కార్యములయందుగాని, తిరుగుబాటులందు గానిపని చేయుచుండగా పట్టుబడినవలయును.

5. ఈ రెగ్యులేషనులో తెలుపబడిన న్యాయనేరము ఉపాధ్యక్షములను, 2-వ శెక్షనులోను నిరూపించబడిన బ్రిటిషువారి శత్రువులకు అసాధారణ ప్రభుత్వమువారిలో సంగ్రామము చేయుచున్న వారేగాని, కత్తిగట్టి తిరుగుబాటుచేయువారు కారేమోయని సందియము కలుగుచున్నది.

6. 1804 సంవత్సరపు 10-వ రెగ్యులేషను ప్రకారము ప్రయోగించబడు సైనిక శాసనముబట్టి యేర్పరుపబడు కోర్టుల అధికారము 1805, ఏప్రిల్ 11 తేదీన కలకత్తాలో నొసంగబడిన నూచనలకును నిర్ణయింపబడుచున్నది. ఈ నూచనలలోని 4-వ పార్సాయందు "1804 సంవత్సరపు 10-వ రెగ్యులేషను ప్రకారము యెవరైనను నేరములను చేయుచున్నప్పుడుగాక, ఏమట్లు వైవిధ్యాధికారి చే పట్టుకొనబడినయెడల, అట్టి నేరమును నివారించు అధికారులకును చేయబడినవలయునని తెలుపుచున్నది.

7. నేరము చేయుచున్నప్పుడు పట్టుబడినట్లుగాని, రెగ్యులేషనులో తెలుపబడినవిధమున తిరుగుబాటు చేయునట్టిగాని ఖయదీలను విచారించుటకు మాత్రమే అధికారము గలదను విషయమును కలకత్తాలోని మార్షల్ కోర్టులు వర్తింపజేయుకానరాదు. అదేక, కాలపరిమితులను గణించకయే, యెల్లకుట్రలపై నను, తిరుగుబాటులపై నను తమకు సర్వాధికారము కలదనివారు తలంచుచున్నట్లు తోచుచున్నది. ఈ కేసులో నేరములు నేరము చేయుచుండగా పట్టుబడినట్లు తెలియుట లేదు.

8. "గృహములో ఆయుధములనుండిగా పట్టుబడుటచే, అందున్న వారు బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారికి ప్రతికూలముగ తిరుగుబాటు చేయువారని" నేరాగోపణము చేయబడినది. ఇది మొదటికేసు.

9. కోర్టువారు, నిందితుడు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకు ప్రతికూలమని నిర్ణయించి కలకత్తాలోని యెల్లములో 4 సంవత్సరములు నిర్బంధించ బడునట్లు శిక్ష విధించిరి.

10. ఈ రెగ్యులేషను ప్రకారము నేరముగ పరిగణించబడు "తిరుగుబాటు" ను వైవిధ్యము చేసి నిర్ణయించబడినది.

11. రెండవకేసు - (1) గృహములో ఆయుధములనుండిగా పట్టుబడుట. అట్టెట్లు, విదాము తనద్యుటిమీదనుండెనో, లేదో అని పరీక్షించుటకు 4 గురును సోవారులను నియోజించుట. (2) తిరుగుబాటుచేయువారి నాయకుని సంతకముగల పామును యుక్తపురుషు. (3) అచ్చటి ప్రజలు బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారి యెదుట నున్న వారు నకు రాకుండగ, వారిని చంపెదమని బెదిరించుట (4) కాంతికిరీటి వచ్చిన దెండుబుల్లులతో ప్రజలను బెదిరించుచు, జగబంధు ప్రభుత్వము అటు తమ నాయకుడా ప్రతేకమును 14 ఫిరంగులతోను 4-5 నేల జలలతోడను చుట్టడించునని అసత్య వార్తలు వ్యాపింపజేసి, యీవిధముగ అచ్చటివారలను ప్రభుత్వమునకు లోబడకుండ జేయుట.

12. 2, 3, 4 చార్జీలలోని నేరములు నిందితునిపై మోపబడి 5-వ నేరమునుండి విడుదల కాబడినది. రివిజనులో 5-వ నేరము మోపబడినది.

13. అయిదవ చార్జీ గూడ యీవిధముగ నే యున్నది. రెగ్యులేషనులో తెలుపబడిన బహిరంగముగు నేరములు లేవు.

14. తరువాతి కేసు: - ప్రభుత్వమునకు ప్రతికూలమైన తిరుగుబాటులో సహాయము చేసినవలకు.

15. నేరము మోపబడి, ఉరిశిక్ష విధింపబడినది.

16. తరువాతి కేసు: - ఈ మండలములలోని కలహావారులకు యీ క్రిందివిషయములలో గహాయ మొనరించినవలకు: -

(1) కలహావారులతో సంబంధము గలిగియుండి, వారిని అనుసరించుట. (2) ప్రభుత్వమునకు సహాయ విక్రయించి ప్రభుత్వమువారిని మోసపుచ్చుట. (3) ఈ విషయములకు సన్నద్ధులైనవారు తమకు సహాయము చేయుట. జగబంధుప్రభుత్వమున కత్తెరుగు పరిచేయుట.

17. మొదటి నేరము స్థిరపరచబడినది; రెండవ నేరము నుండి నిందితుడు విడుదల చేయబడినది. మూడవ నేరములో స్థిరపరచబడిన దానినుండి సామ్యము వనూలుచేయ లేదని స్థిరపరచబడినది. కాని, యితర నేరాగోపణము చేయబడినది. ఉరిశిక్ష విధింపబడినది.

18. రెండవచార్జీ మోసము. ఎంతవరకు యీవిధముగ సహాయము చేసిన అది రాజద్రోహముగను, తిరుగుబాటును పరిగణింపబడునో నిర్ణయింపబడుకాదు. ఇందలి నేరమును వ్యవసాయదారుల వద్దనుండి సామ్యము వనూలు చేయుట లేదని స్థిరపరచబడినది. పట్టుబడినపుడు జగబంధుప్రభుత్వమునకు సహాయము చేయుటకు నుండెనని నిర్ధారణ చేయబడినది.

19. ఈ వైవిధ్యమునైన నేరమునైన గావించెనా అని సందియము కలుగుచున్నది. రెగ్యులేషనులో తెలుపబడిన రీతిని నేరము చేయుచున్నప్పుడు అతడు పట్టుబడలేదు.

20-25: తరువాతి కేసు - (1) 1817 సంవత్సరము మార్చి నెలనుండి, ఇప్పటివరకు న్యాయశాఖాధికారులకు ప్రతికూలముగ తిరుగుబాటులో జేరుట, లేక అట్టివానికి సహాయముచేసి, ప్రోత్సాహపరచుట. (2) వైసచెప్పబడిన కాలములో అల్లరి నాయకుడగు కరుణాకర్ పురాణగు అను వారని ఆజ్ఞానవర్తియగుట.

21. మొదటి నేరమునుండి విడుదల గావించబడి రెండవ నేరము స్థిరపరచబడి, ఉరిశిక్ష విధింపబడినది.

22. రెండవ ఖయదీ వదలిచేయబడినది.

23. 1817 మార్చి నెల నుండి ఇప్పటివరకు న్యాయాధికారులకు ప్రతికూలముగ పంజాబుదేశం తిరుగుబాటులకు సహాయ మొనరించి, ప్రోత్సాహపరచినాడను నేరము మూడవ ఖయదీపై మోపబడినది.

24. ఈ కేసులకు యిక మూడు కేసులలో నేరములపై నేరము మోపబడి, ఉరిశిక్ష విధింపబడినది.

25. ఈ కేసులలో 1817 మార్చి 17 తేదీనుండి యెప్పుడైనను నిందితు లిందులో చేరనట్లుగాని, సహాయముచేసినట్లుగాని, కోర్టువారికి ఎవిడెన్సు లభించినను, ఆ నేరము చేయుచున్నప్పుడు వారు పట్టుబడినట్లు తెలుపబడలేదు.

26. కడపటికేసు.

27. అవిధముగు చార్జీ.

28. నేరము మోపబడి, ఉరిశిక్ష విధింపబడినది.

29. వైరమాన్యులే దీనికని వర్తింతును.

30. ఈ చర్యము, తిరుగుబాటు సంభూతముగ ఆశాశ్రీయములు.

31. గుర్తులకులగు నేరములకున్న విధియు మార్పులు కోర్టులచే విచారించబడవలెనని శాసనవిధానము ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశము. బహిరంగముగు తిరుగుబాటులోనున్నప్పుడు పట్టుబడినవారుగాని, ప్రభుత్వమువారి శత్రువులకు సహాయము చేయుచు, ప్రోత్సాహపరచుచున్నవారు పట్టుబడిన వారుగాని, ప్రభుత్వమునకు ప్రతికూలమైనవారును పట్టుబడినవారుగాని అట్టి కోర్టులలో విచారించ బడవలెను. సైనిక శాసనమును తగ్గించుటకే యీవిధములు నిర్దేశింపబడినవి. కాని, ఎవిడెన్సు కావలసిన కేసులను, ఎవ్వరు విచారణ కావలసిన కేసులను, వీరి అధికారమునుండి తొలగింపబడినవి. నేరముచేయుచున్నప్పుడు పట్టుబడిన ఖయదీని యీ కోర్టులు విచారించవలె నని యెప్పుడును యుద్దేశింపబడలేదు.

32. ఈ అధికారమును ఆ న్యాయముగ చెల్లించుటకులకు యీ రెగ్యులేషనులో తెలుపబడిన కేసులుగా చేయవలెను. పట్టుబడినవారిని మాత్రమే విచారించుట కోర్టుల కధికారము కలదని శాసించబడినది. అట్టి నియమము లేనియెడల, యీ మిలిటరీకోర్టులకు అన్ని విషయములపై సర్వాధికారము లభించును. ఈ విషయము శాసనములకు, ప్రభుత్వమువారును గూడించు నియమము లాదరణలో పెట్టుటకునున్నట్లు తోచుటలేదు.

33. ఈ కేసులలో కొన్నిచార్జీలను, అందు తెలుపబడిన నేరముల స్వభావమును బట్టిచూచి, యిట్టికోర్టుల అధికారము సరిగా నిర్వచితము గాకపోయినయెడల ఆపాయము జాబ్జులను తెల్లచుచున్నది.

34. ఈ రెగ్యులేషనులో విధించబడినరీతిని వైసలలో కొందరు నేరము గావించుచున్నప్పుడు పట్టుబడుట కుర్తదము. కాని, యీ కోర్టులచర్య మొదటినుండి ఆశాశ్రీయముగనున్నది. కొందరు వైసలపై యేమాత్రముగ శిక్షవిధించవలెనని శా అభిప్రాయము. ఈ కోర్టులు అకలంబించిన విధానము చెల్లదు. గాన వారు నేరములను అభిప్రాయముననుకూల వారి క్రిమినలు కోర్టులలో విచారించుట న్యాయము.

35. (1) మార్షల్ కోర్టు ఆఫ్ హెస్టింగ్సును, రెస్టి నెంటు జనరలు గర్. జి. మార్టిండేయకుల మార్షల్ కోర్టుయొక్క చర్య యొక్క కొన్ని విషయములలో అసంబద్ధముగ నున్నది. వారి కోసంబడిన అధికారము నతిక్రమించి, కార్యాచరణము జరుగునట్లు తోచుచున్నది.

36. సైనిక శాసనముయొక్క యుద్దేశము "తక్షణమే శిక్ష విధించి, తనయులను బ్రిటిషు రాజ్యములోని ప్రజలకును, ఆ స్థితిని ఆపాయము కలుగకుండునట్లు చేయుట" యే యని 1804 సంవత్సరపు 10 వ రెగ్యులేషను తెలుపుచున్నది. ఇది సంఘర్షణమునకు అత్యంత సమయములలో నుపయోగింపబడు శాసనము. ఇది అట్టి సమయములలో ప్రజల నేరములను తక్షణమే అడంచుటకు నిర్దేశింపబడినది.

37. నేను మార్షల్ కోర్టులు విధించిన ఉరిశిక్షలను విధించరాదని నుడువులేదు. అతి ఆపాయకరములగు నేరములకు మాత్రమే ఇవి విచారించుట వలనను. మూడు నేరములకును, యీ కోర్టులచే విచారించబడు నేరములకును విభేదమును నిరూపించుట వలనను.

38. వైసవివరింపబడిన కేసులలోని నేరములను మూడు కోర్టులకేల వివరించో తెలియజేయుచు. 10 వ రెగ్యులేషనులోను, ప్రభుత్వ నూచనలలోను సైనిక శాసనమునకు సంబంధించిన నూచనలను వైవిధ్యాధికారులకు తెలియపరచు వలెను.

39. మార్షల్ కోర్టుల విచారణ విధానము, తిరుప్పెట్టులను ఆశాశ్రీయములు. క్రింది కోర్టులు అధికారము వదిలికొనించిగాని, ఆశాశ్రీయముగ గాని చేసిన తప్పులను వైకోర్టు వారెట్లు త్రోసివేసిననో, అవిధముగ నే మార్షల్ కోర్టులపై అధికారముగల సామ్రాజ్య ప్రభుత్వమువారు తమ అధికారము చెల్లించి, యీ కోర్టుల ఆశాశ్రీయ విధానమును, తిరుప్పెట్టులను తొలగించుట వలనను.

(సం) ఆర్. స్పాంక్.

అడ్వోకేటు జనరలు.

కోర్టు నిలి ఉరు, 1818, ఏప్రిల్ 27.

నిమ్మ బాతుద్ధరణము.

వా.వి.కో.త్వ.వ.ము.

[మా స్వకీయ విశేషమునుబట్టి]

రాజమహేంద్రవరము, మే 7:-ఈ తేదీన సాయం కాలము 6 మొదలు 8 గంటలవరకు “నిమ్మ బాతుద్ధరణ సంఘము” యొక్క వార్షిక కార్యక్రమము ప్రఖ్యాతాంధ్రులైన ము. రా. రా. శ్రీ, కొండా వేంకటప్పయ్యవంటివారి ఆధిపత్యముక్రింద నిర్వహించబడినది. సభను పురజనులు పాఠశ్రేష్ఠులు సమీక్షించిరి. తొలుత ముగ్గురు పంచమ బాలురు ప్రార్థన కావడిన వెంట ఆ గ్రామపాఠశాల గారు కార్యక్రమమునకు కొంతగా రంగుదర్శించిరి. నితీతికను జరుపమని ము. రా. రా. శ్రీ, వేమూరి విశ్వనాథ శర్మగారు ఎస్. వి. ఎల్. టి. గారు నివేదికను జరిపిరి. నిమ్మ బాతుద్ధరణ సంఘము 1918-వ జనవరిలో బయట పెడలి 16 మార్చి గవర్నమెంటువారి 1860 సం. 21-వ చట్టముక్రింద స్థాపించబడినది. ఈ సంఘమేర్పరుటకు ముందే నిమ్మ బాతులపట్ల కట్టడింపబడిన తొమ్మిది పాఠశాలలు పనిచేయుచున్నవి. అందు రామమహను హెచ్చుతరగతి ప్రాథమిక పాఠశాలయును, ఎవేకానండ్ రాత్రిపాఠశాలయును కవివరదేశికార్యము బ్రహ్మశ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహంగారిచే నెలకొల్పబడినవి. రామమహను బడి 1909 సం. నుండి పనిచేయుచున్నది. ఈ పాఠశాలలు చాలవఱకు లక్ష్మీనరసింహంగారి సంతదబ్బువై నె నడుపబడుచున్నవి. ఆదినండి నేటికఱకు వాటికైన ఖర్చు రూ.11084-9-9లు. ఇంచున 8800 రూ. విశాఖరం రాజావారు 8839 రూ.లు ప్రభుత్వమువారి బాడ్జి కమిషనునై యున్నది. రూ. 8419 ల వఱకు లక్ష్మీనరసింహంగారు మొదలు స్వయముగా వెచ్చింపవలసివచ్చినది. తక్కువల పాఠశాలల వివరము 1917 లో స్థానిక స్వరాజ్య నమితివారు వెంకాయ్యపేట పగటి రాత్రి పాఠశాలయును, వీరేశలింగ పాఠశాలలో మఠగునవులైన పి. రామచంద్ర కాపుగారు కొంతయుపాఠశాల గురల రాత్రిపాఠశాల, లాలాచెరువు రాత్రిపాఠశాల పాఠశాలలు స్థాపించియున్నారు. వైపాఠశాలలవై నె నడుస్త కార్యనిర్వాహకత్వమును నిమ్మ బాతుద్ధరణ సంఘమువారు తీసికొన్నారు. ఇన్ని సుపేటలో పాటుపడువారి పిల్లలకు పెద్దలకు నుపయుక్తముక రాత్రి పాఠశాలలోకి స్థాపించుటకు ప్రయత్నమంతయు జరుపబడి యున్నది. సంఘమునకు సామాజికము 127 గురువున్నారు. సాలాఖరుకు కమిషనులను చందాలు రు. 278-8-0, విరాళములపట్ల వచ్చినది రు. 56-0-8. రామమహను కె. వీరేశలింగంవంటివారు ఎస్. నుబ్బారావువంటివారు గౌరవ నీయసామాజికులుగ నుండ నున్నవారైరి. రామమహను పాఠశాలలో ప్రనేక పరిశోధనాధ్యయన పంచమ కులము లోక రుపాధ్యాయులుగా నున్నారు. మరియు పంచమ యవకుః పురోభివృద్ధికి పతనమందెను ఏర్పరుపబడినది. పి. రామచంద్రరావుగారి ఉత్సాహ పూరితమైనకృషిచే పంచముల కొక పరపతిసంఘము కూడ నెలకొల్పబడినది. ఈ సంఘమువారి ఆశయము మహాత్మాగృహమైనది. వారికెల్లరు తోడ్పడవలయును. అనుమానము గురిపెనుచును చదివిన వెంట ము. రా. రా. శ్రీ, గంటి లక్ష్మన్న బి.ఎ. బి.ఎల్. గారు లేచి ఈ యధ్యక్షమందు తమకు గల సానుభూతిని వెల్లడించుచు పంచములకు తమమట్టుకు తాము కూడా భాగవదవలె నని యుద్దేశ్యముకలిగియుండి స్వకృషిపట్ల విశేషముగ వైకినట్టి వారిలో పెక్కుమంది ఉన్నదినివ్వ నభ్యసించుచు వారితోడి వారియందుగల దురాచారములు మన్ని గునవి రూపుమాపి పంచములు భాగుచేసికొనవలసినదని హెచ్చరించిరి. అంతరించు పంచములై పంచమ పాఠశాలయందు రూపాధ్యాయులుగ నున్న ధర్మన్నగారు తమ కులమునందు నుండు జనించిన వాల్మీకి కరాళి, జనక, సంద మున్నగువారిని తేల్చిని నేడు తాము కుక్కకంటె పండికంటె పశువుకంటె నికన్నముగ నెన్ని కొనబడుట కెంతయు విచారము తెలిసెను. మహాబలద తొక్కటియకాదా? వైక మందఱను సమానముగ బుట్టింపలేదా? మానదసోకిన, మాయుడలు తాకిన సంత పాపముపుట్టినట్లుగ తొలిగిరిగి నీరాటరేవుల, పడవల రైళ్ల సంతల తీర్థముల జరింతులే అని నుడివెను. అందునకు చాలవరకు తామే కారకులమని చెప్పుచు తమసంఘముయొక్క అభివృద్ధికి ఆగ్రహతులవారి నెల్లర పాఠముగవృద్ధి చేసుకొనెను. అవైని అవసరాల రామారావు వంటివారు బి. ఎ. బి. ఎల్. గారు లేచి

యధ్యక్షమందు తమ సానుభూతిని వెల్లడించుచు పరి వారును చదువుకొనియుండవలసినది 1918 లో కూడ విద్యాభివృద్ధికి ఆంగ్లేయులు ఇంగ్లీషు ఎడ్యుకేషను ఆప్తుకు చేసి యున్నారు అని నూచించిరి. అంతరించు పంచమబాలురు రామమహను పాఠశాలవిద్యార్థులు చంద్రహాసనాటకము లోని కొన్ని భాగములను చక్కగనే ప్రదర్శించిరి. ఆ కవిధర్మ నములపట్ల నే యంతరించుట నుచ్చారణయందు, చదువుటయందు, వాగ్మయటయందు, కద్య నేర్పినయెడల మాలవారలైన పనికి వత్తుననునది తోచకపోయి. అంతరించు కరతాళధ్వనులు నెలం గ ఆధ్యక్షులులేచి యాక్రిందివిధముగ నుడివెరి. “ఈనిమ్మ బాతుద్ధరణసంఘమువారు నేడు నన్ను ఈసభకు ఆగ్రాస నాధిపతిగా చేసి నా యుద్దేశ్యములను వెల్లడించుటకు అవకాశ మిచ్చినందులకు నందనములు. నివేదికము సంఘము వారి సర్వీస్ కు నెల్ల నూచించియున్నది. ముఖ్యము గ విశాలవృద్ధియును కేశభక్తపరాయణులును ఈ యధ్యక్ష మందు సానుభూతిగలిగి చేసిన ప్రయత్నము లందు వివరింపంబడియున్నది. బ్రహ్మశ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహంగారు, ము. రా. రా. శ్రీ, పి. రామచంద్రరావుగారును దానికై సమశ్రమ ప్రవేశపెడియును. వారి పద్ధతులు ఫలియట కిచ్చులార కాంచిన నాటకప్రదర్శనమే సాక్షి. నిమ్మ బాతుల చరిత్రాంశముగాని, వారు ప్రస్తుతము ఇట్టి దినస్థితికి వచ్చుటకు కారణముగాని మరకెందు చర్చనీయములుగావు. కారణము కేవల చుగ్గబాతులే కావచ్చును. కేవలము తమకు తామే కావచ్చును, లేదా రెండు కావచ్చును. ఏకాంతియాన్న త్వమున కైనను స్వకృషి నుండవలెకము. భారతజాతి యావత్తులో 6 కోట్లవఱకు జనులు నిమ్మ బాతులు అయియున్నారు. వారిలో పంచములు విశేషమైయున్నారు. వారు కొందఱు స్వరసాయమునందు మనకు విశేషముగ తోడ్పడుచున్నారు. కొందరు దర్శన మనభవింపచు విచ్చ మెత్తుకొనుచున్నారు. మన నిర్లక్ష్యమే వారి నింతవఱకు తెచ్చినది. ఏకారణముచేనె నను వారిని సంస్కరించి అభివృద్ధికి తెచ్చుట మన విధి. మనకు సాహాయ్య మొనర్చువారిని అభివృద్ధికి తెచ్చుట సంఘసీతి. రాజనీతిని బట్టిమాచిన వారు రాజ్యాంగములో నొక్కరై యున్నారు. ప్రభుత్వమువారు తమ యంగలము నభివృద్ధి కలుచుకొన వారిని లేకనె త్రవలయును. అధ్యాత్మిక నీతిని బట్టిమాచిన ఇందుగల దెందులేదను సామెతగ చందాలు నందుకు బ్రాహ్మణునందును భగవంతుడు సమానముగనూర్చు యేదములేదు. ఇందునకు ముఖ్యతార్కాణము మన కంకర విజయమునంతేయున్నది. కావున వారికి సర్వవిధముల మనము తోడ్పడి ధర్మన్నగారు చెప్పినట్లు వారి ఉద్ధరింపవలయు. ఉద్ధరింపవలయున్నవారితో నేడేకలిసి భోజనములు చేయు సంబంధములచేయుటయని నాతాత్పర్యము కాదు. ఎవకులతో మాంసముతో దుర్గంధముతో కూడిన వారి గుడినెలకడకు మనమెట్టిప్పునుపోగలము. వారికి పారిశుద్ధ్యపు టవసరములగుర్చి, మర్యాదచుండి చిట్టల గుర్చిచెప్పుచు వైకి తెచ్చినకాలమే వారిని మనతో సమానముచేసుగలము. అప్పుడు కేశమెల్ల బ్రాహ్మణ ప్రజాసమాహమై స్వరాజ్యసౌఖ్యమును చూడకొనగలరు. అంతరించు మనకు స్వరాజ్యమువచ్చినను ప్రయోజనము లేదు. ఒకవేళ స్వరాజ్యము కచ్చినకు మనము వారినికూడ మనతో సమానముగ చేసికొని ప్రయోజనములేదు. వారిని దూరముగ నుంచుట మనయాత్మగౌరవమును పోగొట్టుకొనటగ యోజింప వలయును. విశాలబుద్ధితో మనమరసి క్రైస్తవులెల్లు వారిని

దాని తమ మతములోనికి ద్రిష్టకొనుచున్నారో అట్లే మన మును వారినిదాని వారి నుద్ధరించవలసినది. ‘జాను’ ‘మోనెను’ అనుపేర్లతో నచ్చినప్పుడు మన నావళ్లలోనికి రానిచ్చి మన మెట్లు చేయుచు లిచ్చుచున్నామో అట్లే రాముడని, కత్తిగా దని వచ్చినప్పుడు గౌరవము నీయవలయును. మూలెగూ- మెచ్చునప్పుడు దర్శనమునకు ఆంధ్ర నా యకు ఈ వెల్లిసప్పుడు మాతో చింతాకేమయ్యగారను పంచమ ప్రముఖులకు వెంటగొనిపోతిమి. వారినికూడ గొనిపోవుట ప్రభుత్వమువారికి సంతోషమయ్యు. వారి నెట్లు బ్రాహ్మణు లీడేక మందు జూచువారని ప్రశ్నించిరి. వారికి వారిని సరిగా జూడని యెడల మనమెట్టి ప్రత్యుత్తర మీయవలసి యుండనో యోచించుడు. మఱియు వారి సముద్ధరణమునకు పనిచేయు నిట్టి సంఘమున్న వానికి ప్రభుత్వమువారు మిక్కిలి విచార మొసంగనున్నారని కడతిన కాననిర్యాణవభా చర్యలపట్ల తెలియగలదు.

అనుచు తమ యుపన్యాసమును తుగిందినవెంట మ. రా. రా. శ్రీ, సాలస బావనయ్య బి. ఎ. బి. ఎల్. గారు లేచి కొండ వేంకటప్పయ్యవంటివారు తామే తెలియనివారు కారనియు, కాననిర్యాణవభ నుంకరింపవచ్చుననియు, నట్టి యెడల నిమ్మ బాతుద్ధరణసంఘముల విషయమై యేమరి నేటి దినము అందున మరమాట మలువరనియు హెచ్చరించుచు ఆధ్యక్షులకు నందనము లొసంగిరి. సభ కరతాళధ్వనులలో మందిరము పిక్కిటిల్ల మోగి యుగిసినది

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

మొదటి ముద్రాంత మహాజనసభకుండులి

సన్మాన సంఘాధ్యక్షులు, పర్యావృత్తులు, యువస్వామి, నలుగురు, వారి సేవకులు. వారి సేవకులుగలవు.

తెల రూ. 1-8-0

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కాళిదాసులయ్య, తంజు కట్టిపిడి, మదరాసు.

Just What I Want!

THE PERFUME THAT CHARMING

F. Hussionall & Co.

Chinna Bazaar, MADRAS.

భాగ్యవంతు లెవరు ? ఆరోగ్యవంతులే. (1045)

ఆరోగ్యమునకు ఆయుర్వేద ఔషధములు అద్వితీయములు.

వేసవికి తగిన పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

జీవామృతము	అమృతామృత తైలము	జంబీర రసాయనం	మంచానన లేవము
6 ఔన్నులు 8-0-0	6 ఔన్నులు గల సీసా 1-0-0	ఉష్ణాదుల బోగొట్టును	తామర నణమును
8 ఔన్నులు 1-12-0	8 ఔన్నులు గల సీసా 0-8-0	సీసా దు. 0-10-0	చచ్చి రు. 0-10-0

ఈ పండితులవారి దివ్యౌషధము లింక ననేకములు గలవు.

స్వాకింగు-పోస్టేజిఖర్చులు ప్రత్యేకము. క్యాటలాగు ప్రతులు ఉచితము

తంతి విలాసము. } మేనేజరు, ఆయుర్వేదాశ్రమము.

పండిట్, మదరాసు. } రి, ఆచార్యకృషి, మదరాసు.

లాస్టిఫికేషన్.

అన్ని చికిత్సలకు పరాకాష్ఠ చేరినట్టి సర్వాంగ వ్యాధి, రసంబంధమైన జ్వరమును సేవించుటలకు కలిగి కరువులు మా లాస్టిఫికేషన్ జ్వరమును సేవించుటలకు కొద్ది కాలములోనే పూర్తిగా మునిపోవును. అది రస సంబంధమైనది కానందున ఒక తూర్తి వాదనవారు దానిని ఎల్లప్పుడు అదిరికే సిఫార్సు చేయదును. ఒక బుద్ధిని వాడిన ఆధునికమైన గుణము కలిగియును. చాలకాలమునుండి ఉండు పటిష్ఠ వ్యాధులకు 2 లేక 8 బుద్ధులవాడిన చాలా ను. ఉత్తర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వము ఇంగ్లీషు కో జరుగుతును.

The Magbonum Medical Nook
77, Dey Street, P. O. Serampore (E. I. Ry.)
Bengal.

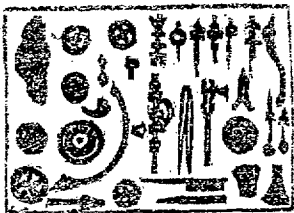
యంత్రసహాయముచే తయారుచేయబడిన
కాంతిగల సిరామాలతలు.

మా సిరామాలతలు ఇప్పుడు ఒక అందమైన పెట్టెలో పాకేసి పంపబడుచున్నవి.

ముఖ్యమైన వార్తాపత్రికలచే గొప్పగా కొనియాడబడుచున్నవి. ఒక్కొక్కమాత్రమును ఒక జ్యోతి క్షాంతిగల సిరామాలతను. డైమండ్ బ్లూబ్లాక్ మాత్రము (1 గ్రాము) 144 మాత్రము వెలయును. 1-4-0 కన్నుల పింఛన్ బ్లూబ్లాక్ 1 గ్రాము మాత్రము 1-6-0 ట్రైబ్లూబ్లాక్ 1 గ్రాము మాత్రము 0-15-0 ఎట్టసిరా 1 గ్రాము మాత్రము 1-6-0 ఆటవచ్చుసిరా 1 గ్రాము మాత్రము 1-4-0

కె. ఎ. చి. అయ్యర్స్ అండు కో,
18/286 అప్పాబిల్లింగ్స్, వై నాబాద, మదరాసు.
U. C. CHAKRAVARTY,
24. Tarak Chatterji Lane, Calcutta

TOHFAFROSH
WATCH & Co.,
Dealers in Watches
Materials Tools,
BHENDI BAZAAR,
Post No. 9,
BOMBAY.

881) ఉత్తరములు అంగ్లాభాషలో వ్రాయవలయును.

జ్వరహరి

దీనియొక్క నామధేయము తెలుపుచున్న జ్వరమును హరించుట కిది సాటిలేనిమందు. మలేరియా (విషవా) (యజ్వరములకును, విడిచి విడిచి వచ్చు జ్వరములకును యెత్తినది. కొన్నిసార్లు పుచ్చుకొనుటవల్ల కలుగు చెబ్బరలు జ్వరహరివల్ల కలుగవు. కాబట్టి దీనిని నిర్భయముగ జ్వరముందు సమయమందును యా జ్వరము పుచ్చుకొనిన యేలాటి చెబ్బర జ్వరమైనను బాత్రిగా నిలిచిపోవును.

ఈ జ్వరమును గూర్చి వ్రాసిన అనేకులలో సుకరి యొక్క ఉత్తరము:-

వకీలు (అటార్ని-అట్-లా) సారావ్ పాండు రంగ్ గారు వ్రాసిరి:- మీయొక్క 'జ్వరహరి' జ్వరములను మరుగుచేయుచు అమోఘమైన జ్వరముని మిక్కిలి సంతోషపూర్వకముగా తెలిపించెదను. వర్షాకాల మారంభమందు సాల్ ఫెట్టిలో నుండు నాగ్రామములలో కూలీలకు అంటుజ్వరము వ్యాపించి పీడించుచుండగా, హెన్రి వారియొక్క 'జ్వరహరి'ని కొని జ్వర పీడితులకు ఉచితముగా నివ్వబడి స్వల్పకాలములోనే వీరందరు స్వస్థులై చెందిరి.

ఇప్పుడే ఒకసీసాను కొనుము.

ప్రతి జ్వరహరిమందు వర్తకుల వద్దను దొరకును సీసా ఒకటికే వెల అ. 8, రూ. 1, 1-8-0, 2-12-0, 11.

మీకు ఈ జ్వరహరి దొరకడం కష్టమైన యెడల నేరుగా యీ క్రింది విలాసమునకు వ్రాయుము.

హెన్రీస్ గేట్ ఇండియన్ రెమిడిస్ కంపెనీ,

ట్రేడ్, బాడక్ అండు కంపెనీ, ఏజెంట్లు, 15, అరమనకార వీధి, మదరాసు.

(1122)

Agents: Oakley, Bowden & Company,
15, Armenian Street, MADRAS.

GET GOOD SIGHT.

by removing the cause of bad sight. Don't commit the common error and take to spectacles as the only remedy for eye-trouble-they will correct your sight, but what you want some thing to cure your eyes, viz:-the Actina Treatment. Actina has succeeded where specialists had failed, simply because it assists, and not opposes, Nature. It is essentially a natural treatment and the hundreds of testimonials are proof that it is a successful treatment. To use it is simplicity itself remove the two screw caps from the Actina Instrument releasing the powerful vapour which applied to the eyes and inhaled through the mouth and nostrils, sets up and maintains a good circulation in all parts of the eye, removes congestion and restores the organ to perfect health. It is an unequalled cure for all eye troubles, such as Iritis, Cataracts, Granulations, Sore Eyes, Ulcer, Opacity, etc., etc. Invest Rs. 25-8 in an Actina and save 'specialists' fees. Valuable booklet entitled 'Prof. Wilson's Treatise on Disease' containing particulars of Conditional Trial Offer and convincing testimonials post free from Actina H. P. Sole Agency, Bataia (India).

Actina Way.

TAKE THE OFFENSIVE AGAINST CATARRH.

Many people are inclined to neglect this disease in its early stages—don't commit such an error! Catarrh give rise to many diseases such as—Bad Sight, Deafness, Hay Fever, Asthma, Bronchitis, Sore Throat, Influenza, etc. To effectively cure and Catarrhal disease you "must" remove the Catarrh and that is what most remedies fail to do. The Actina Treatment gets right to the root of the trouble and the powerful vapour courses through even the minutest nerves and blood-vessels in direct contact with the affected membranes, removing the congestion, and restoring healthy circulation. Invest Rs. 25 8 (plus postage, etc.) in an Actina and save specialists' fees. Valuable Booklet entitled "Prof. Wilson's Treatise on Disease," containing particulars of our Conditional Trial Offer and testimonials, post free from Rai B. S. Bhandari, M. A., Bataia (India). (669)

ACTINA NATURAL TREATMENT.

శ్రీమద్భగవద్

గీతా రహస్యము

547

అను

1437

కర్తయోగ శాస్త్రము

శ్రీబాలగంగాధర తిలక కృతము

శ్రీ నారాయణాచార్య శాస్త్రి చే పరివర్తితము.
ప్రతి 1-కి ధర రూ. 3-4-0.

వావిళ్ల - రామస్వామి శాస్త్రులు అండ్ సన్స్,
192, ఎస్టేట్, చెన్నపురి. ఈ.

వాంతి బాంతి నివారణి

ఓమం - కర్పూర్

ఓమం-కర్పూర్ అను జ్వరము అతివీరచనము, కడుపునొప్పి, కడుపులో వాయువు మొదలగు వ్యాధులను ఖండించుటకు ప్రసిద్ధమైన జ్వరము.

ఒక సీసా ఎనమందుగురించి బ్రతికించినది.

వైద్యుల మిమకా సానైటి రికరెండు టి. ఎఫ్.

నికల్ సన్ గారు వ్రాసిరి:- వాంతివేది కలిగినవారికి

మీయొక్క ఓమం-కర్పూర్ గుణముచేసినందుకు నేను

విక్కిలి సంతోషముతో సాక్ష్యముచెప్పగలను. 1884వ

సంవత్సరమున దక్షిణాంధ్రలోనుండు మన్నారగుడి

అనే నా పూరిలోనున్న మట్టుపట్టణములోనున్న

వాంతివేది విశేషముగా వ్యాపించి ఉండెనుమండె

ను. ఒకరోజున యిద్దరు మనుష్యులు ఆందులో ఒకరు

పోలీసుబంట్లోను - మిక్కిలి దుఃఖముతో నా యింటికి

మందుకుగాను వచ్చిరి. వారికి మీయొక్క ఓమం-కర్పూర్

నుమారు, అనగా వదితరము, సీసా ఒకటి యిచ్చి

వాడుక చేసి విధము చెప్పిరి. పక్షము, అనగా రెండు

వారముల లోపల వారు తిరిగివచ్చి నాకు వందనములు

చెప్పిరి. ఏడుగురు బిడ్డలును, ముగ్గురు స్త్రీలును ఓమం

కర్పూర్ వల్ల కాపాడబడిరిని సాక్షి చెప్పిరి. వారు

చెప్పిన దృష్టాంతము నిజమని నమ్ముటకు నాకు పూర్వ

మైన కారణము లుండెను.

దీనిని యింటిలో నుంచుకొనుము.

ప్రతి జ్వరహరిమందు వర్తకులయొద్దను దొర

కును. సీసా ఒకటికే వెల అ. 8, రూ. 1, 1-8-0,

2-12-0, 11-0-0.

మీకు ఈ జ్వరహరి దొరకడం కష్టమైన యెడల

నేరుగా యీ క్రింది విలాసమునకు వ్రాయుము.

మదరాసు అండ్ సదరన్ మరాటా
రైల్వే కంపెనీ కో ఆపరేటివు
సొసైటీ, లిమిటెడ్.

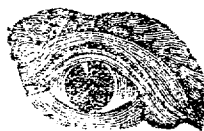
(ఇంగ్లాండులో ఇన్ కార్పొరేటు చేయబడినది.)

నోటీసు (1602)

పచ్చిబియ్యము, ఉప్పుడిబియ్యము, రాగులు, ఉలవలు, మిరపకాయలు, ధనియాలు యింకా యితరములైన ధాన్యములు మొదలగునవి సప్లయ చేయుటకు సొసైటీ వారికి టెండర్లు కావలయును.

టెండరు ఫారములు రైల్వే సొసైటీ ఆఫీసు రాయపురము, లేక బ్రాంచీలు, అర్కోరాము, బిట్రగుంట, గుంతకల్, జోలాచేట్ట, వెరంబూరు యీ పై కనుబడిచిన స్థలములయందు దొరకును. టెండర్లను కోరువారు టెండరు ఫారములయందు వారు సప్లయ చేయు వస్తువుల మొత్తమును, ఆ ధాన్యముల ఖరీదులను, వ్రాసి, నమూనాలను పంపవలయును. పై కనుబడిచిన వాటితో సహా టెండరు ఫారముతో రూ. 50 లు డిపాజిట్టు కూడ రాయపురము నందలి కో ఆపరేటివు సొసైటీకి మేసెల 13-వ తారీఖు పగలు 12 గంటల లోపల దరఖాస్తులను దాఖలు చేయవలయును.

విక్టోరియా ఆసుపత్రి, కాకినాడ.

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో బహువిధముగా వ్యాధి కలుగుచున్నది. ఎన్ని సంవత్సరములనుండి గ్రహీతముచే వ్యాధి నను, తిరిగి దృష్టిని (చూపు) పొందగలరు. కంటిలో పుచ్చులు, ఎరుపులు, ఒరుపులు, దురదలు వగైరా సమస్త శస్త్రచికిత్సలు తుల్యమగును. కడు బీదలకు చికిత్స.

(1568)
1. ఆంగ్లేయ వైద్యుల యొక్క డిగ్రీ తెలుగుభాషలో చక్కగా వ్రాయబడినది. 400 ప్రక్రియలు గలవు. వెల రూ. 1-4-0. 2. టైఫాయిడు కీటకము ఆకు గ్రంథము ఇంగ్లీషులో వ్రాయబడినది. వెల రూ. 1-0-0.
వి. గోపాలకృష్ణయ్య, యం. డి. సరస్వతి.

ఫర్మాకెట్ పేనాల ధర తగ్గించబడినది.
బ్లాక్ బర్డు రూ. 8-8-0. స్క్వాక్ రూ. 7, నాటర్ మెక్ రూ. 7-8-0, నాటర్ మెక్ (నేస్టిల్స్ సెర్ఫిఫిల్లింగ్) రూ. 10-8-0, నెహ్రూక్ 210 రూ. 4. ఆల్బాన్స్ రూ. 2-1-20 1514) గిరిలదర్లు, డ్రేవర్స్ టెన్డర్ల క్లబ్బి, మద్రాసు.

చెటిలు, బియ్యము, నూనెయంత్రములలో కత్తిలేని నువ్వులనునా, కొబ్బరినూనెలను వివిధ ముద్దముగ తయారు చేయబడును. ధరలు సరసముగ నుండును. (1608)

కల్యాణము:- పి. యస్. వెంకటేశ్వరలనాయకుడు మద్దతులు అండు కమిషను ఏజెంట్లు బరంపురం గంజాం.

కావలెను 1597

శ్రీ మైలవరము బాలభారతి సమాజమునకు ప్రతిబింబమునామో స్వర్ణోత్సవముగా పాడదగిన సంగీతము వాయిద్యము కలిగి మీకో క్యారక్టరు చేయదగిన వారికరు జీతము నెలకు రూ. 10-0-0 మొదలు 40-0-0 వరకు యోగ్యత నుబట్టి యియ్యబడును. కావలసినవారు సదరు సమాజము సెక్రటరీగారైన శ్రీ కొయ్యూరి వట్టా భిరామయ్యగారివద్దను వచ్చి మాట్లాడినయెడల తప్పిల్లు తెలియగలవు.

R. S. V. Papaya rao.

తెజవాడ } శ్రీ బాలభారతి సమాజపు ప్రొవైజరు
28-4-19 } అండు శత్రు మైలవరం యజ్ఞేయ జమిందారు.

<p>చుట్టమునకు మంచినుడు</p> <p>క్రొత్త రోల్స్.</p> <p>వానలేదు, ఏరుచితేదు, ప్రసవబాధము, పులితేపురాయ, లేదులు గావు, దినము కాతగిన కాల ప్రవృత్తి సువాసనము గ అయ్యెలాగున ర్ఘ శోధన గావించును.</p> <p>1 పాను, 1 పాను సీసాలు సీసా 1-3 వెల రు. 2-8-0, 4-0-0.</p>	<p>ప్రే జరు గా రి</p> <p>లీవరు టానిక్.</p> <p>వైత్యమునకు మంచినుడు. రోగులకు సంధించు తల వొప్పికి, అజీర్తికి, చెడిన కార్య మువలన గలుగు బాధలకును, అలవలకును, అకలిబాధకును, వికాసవిహీనతకును అరోచిత కును, తల తిరుగుటకును, విసు గునకును, అజీర్ణ భేదినిమంచిది.</p> <p>సీసా వెల రు. 1-8-0.</p>	<p>కుల్ మా ట్టి.</p> <p>ఎరువుగా నున్నను నెరసి నను పెంట్టుకలను తక్షణమే మినమిపలాడు ఎరువుగా గాని గోధుమరంగుగా గాని మార్పు గలదు. స దో ష లి త ము శాశ్వతము.</p> <p>ఈ సాల్యూష్ డై వెట్టె 1-3 రు. 2-0-0.</p>
--	--	--

W. E. SMITH & Co., Ltd

Pharmaceutical Chemists & Druggists, Mount Road, MADRAS.

డబ్లియం. జి. సిల్వర్ అండు కో.,
(లిమిటెడ్)

మందులవ్యాపారులు, మాంబు రోడ్డు మదరాసు.

మందులు గోరునప్పుడు యీవత్రిక వేరునుదాహరించ గోరెదము

368

తలనూనెలన్నిటిలో రాణి యని ప్రసిద్ధమైన కేశవ్ కాంత్ తలనూనె

బుట్టిలో ఒక బహుమానము జీతెట్టు సంపదము. దీనియొక్క గుణాతిశయములను మెచ్చి న్యాయితో ప్రదర్శనముగా ఒక యోగ్యతాపత్రమును మైసూరు ప్రదర్శనములో ఒక ప్రాంతావళికమున కమిటీవారు ఇచ్చియున్నారు.

మెదడునకు చెడుపుతేయునట్టి వైట్ ఆయిల్ ఇందులో కలిపిన దని నుజువుచేయునట్టివారికి 1000 రూపాయలు బహు మలిగా నియ్యబడును.

ఈ తలనూనె ప్రత్యేకముగా శ్రేష్ఠమైన చెట్టుకాయలనూనెలోను పరిమళమైన పూవులనుండియు తయారు చేయబడినది. ఇది అన్ని తెగల స్త్రీలు, పురుషులు, బాలరు వారుటకు తగినది. తలవెండ్రుక లూడిపోవుటను నిలిపి వెండ్రుకలకు న్యుతువు గాను నల్లగాను పెరుగునట్లు చేయును. ఇది మెదడుకు చల్లదనమిచ్చుచు వెండ్రుకల మూలములకు బలముగలదిగా చేయును. ఇవన్నియుగాక కేశవ్ కాంత్ తలనూనె బహుదనం దుండు తలనూనె లన్నిటికంటెను మిక్కిలి చవుకయైనది ప్రత్యేకము చేయబడినది. తీదలకు భాగ్యవంతులకు తగినది. ప్యాకింగు పోస్టేజితో సహా కలసి 1 బుడ్డి వెల రు. 0-15-0.

ద్వారకదాస్ జగమోహన్ దాస్ అండు కో,

(D1581) ప్రొవైటర్లు:—ది కేశవ పర్ ఫ్యూమరీ వర్క్స్,
(W573) హింద్ బటన్ ఫ్యాక్టరీ, మెటల్ వర్క్స్, 146, అబ్దుల్ రహిమాన్ వీధి, బొంబాయి.

Dwarkadas Jagmohandas & Co,
Hind Button Factory & Metal Works.
No. 147 Abdul Rehman Street, BOMBAY.

మీ బాయిలరు

విశేష కాలము పనిచేయవలెనన్న "ఇంగ్లీషు బాయిలరు కామ్యూజిషన్"ను యువయోగింపవలయును. దాని నువయోగించిన బాయిలరు శ్రుప్పుపట్టి పొక్కులు పొక్కులుగా లేచి చెడిపోకుండుటయే గాక షెల్ ఫ్లెట్సుకు చక్కని మెరుగు నిచ్చును; అవమునున్న గొట్టములనున్న శ్రుప్పు పట్టకుండగను శుభ్రముగాను నుంచును. ఈ కామ్యూజిషన్ యువయోగించినచో సంవత్సరముల తరబడి బాయిలరు చెడిపోకుండ ఎక్కుటి కప్పుకు క్రొత్తవానివలె నుండును.

దానియొక్క యువయోగమును గురించియు ఫలమును గురించియు అసలు యేజంటుకే వ్రాయవలయును.

6 గాలనులుగల రము 1-కి రు 26-0-0

ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్క్స్,
తపాలపెట్టె నెం 553 రు

389 మదరాసు

(వై కామ్యూజిషన్ గోరునప్పుడు ఈ వత్రిక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము)

1604 FOR SALE.

Calcium Carbide lb. tin	Rs. 0 12
Do. 28x lb. tin	" 17 8
Do. do.	" 16 10

G. M. GANGATHARAN,
135, Govindappanaik Street, Madras E.

ఆంధ్ర

ఎంజినీయరింగు కంపెనీ,

ఎంజినీయర్లు, ఐర్న్ బ్రాసు ఫౌండర్లు,
జగన్నాథపురం, కాకినాడ.

మేము ఆంధ్రదేశమునకు మధ్య నున్న కాకినాడలో యీ కంపెనీ, ఆంధ్రదేశశోప యోగముగొరకు స్థాపించినాము. ఆంధ్రు లందరు మహ్మదరింప ప్రార్థితులు. మావద్ద అన్ని విధముల యంత్రములు, నానుగ్రులు, యెంజినీయరింగు నానుగ్రులు, సి మెంటు, పెంకు, లేకు, కలకు మొదలగునవి దొరకును.

తొలుత మమ్ములను సలహాచేసి, మరి రెండవ చోటునకు వెళ్లును.

డి. ఎల్. నరసింహారాజు,
బి.ఎ.బి.ఎస్.సి., ఎ.సి.ఐ,
(1585) ఎంజినీయరు అండు మేనేజరు.

దిగుమతిదారులు ఎగుమతిదారులు

కమిషన్ యేజంటు. 1543

బియ్యము, గోనెలు, నూలు, అమడుము, పెనక్కాయలు, ధాన్యములు కాదుధాన్యములు మొదలగు సరకులు, స్వదేశీస్తుల తర పూత, పరాయిదేశీస్తులతరపునను కొనబడి విక్రయించబడును. వివరములు తెలియగోరువారు ఈ వినియోగమునకు వ్రాయవలెను. Pareek & Co., 135 B, Amherest, St, Calcutta.

పాల్వపు వేంకటాచలవర్ణితులవారి ఆయుర్వేదీయ సిద్ధావధములు.

- 1. లక్ష్మీవిలాసరసము:**—లక్ష్యముగల ప్లేగు రోగులకు లక్ష్యవిలాస రసమువలన విరోధులై యున్నాడు. ఒక యువ లక్ష్మీవిలాస రసముగల సీసా తయారయ్యెన నుండెనేని ప్లేగుకు సర్వోత్తమమైన సిద్ధావధము వేంకటాచల వేదని కామ్యూజిషన్ లుగలదు. దినవ్యయము, మూడరి చాల్కతి వ్యయములు, నన్ని పాతము మొదలగునవి తప్పక గుణపగును. సీసా 1-3 1-0-0, 5-3 1 ఇంచు. (594)
- 2. శ్రీరామ శైలం:**—ప్లేగు గడ్డతకు, శుంఠుల నొప్పి తావుకును మంచినుంగు. సీసా 1-3 0-8-0, 5-3 1 ఇంచు.
- 3. శ్రీరామ గాఢము:**—దీనిని నీనింపిసప్పటికండియో డాక్రినును కట్టక (కలరా) వాంఛిభేది, కీతభేది, అజీర్ణ భేదులు నుణుము కాగలదు. సీసా 1-3 1-0-0, 5-3 1 ఇంచు.
- 4. కామ్యూజిషన్ రసము:**—దిద్దలకు బలము; తిమ్మరు మందు. మందము, చుట్టబద్ధము, అజీర్ణ భేది, కృత్వము, కడుపుబ్బియుండుట, అకలితేజుండుట మొదలగునవి గుణపగును. తిద్దల పుష్టిగలవారిగుండు. సీసా 1-3 0-12-0, 5-3 1 ఇంచు.
- 5. లో కామ్యూజిషన్ రసము:**—దిద్దలకు కయి వ్వా ముదిరినవారికి, బొలంబలు ను త్రిపు గుణ కాది. మందము, పడితేము, దగ్గు, అజీర్ణ భేది, కీత భారం, పార్శ్వవామిపు, చుట్టబద్ధం, జ్వరం, చిల్లరము, దుర్బలము మొదలగు యింకా 20కి రోగములను గుణపగుచేయును. (201)

260 మూలము గల సీసా	0-4-0
తపాల పేజుతో 6-3	1-8-0
" "	12-3 2-14-0
" "	25-3 5-5-0

ప్రతి వైద్యముతో కూడ అనుపానము తెనుగున కందబడును.
శ్రీ సీతారాధున వైద్యశాల, మైసూరు.

ced.

2, May 9.
reinforced
nel thereby
which is

ailed.

a small force
afghan Mohmand
they may succeed
are of the present
ions have failed to
ident tribes from
ate support.

itish.

a the political agent
ome at Ali Masjid. They
Chors Kandao and
er. The Zakka Khal of
an evasive reply to the
them to rise in Mohmand
istrative limits no lashkar
mir is accused of having
imply on the strength of false
India. Emisaries are said to
gement in Waziristan both there
call but growing party who con-
ad is only a device of the Amir
our and that no further action
certain proof that some disloyal
in communication with the

oughin's Arrival.

last European in Afghanistan has

aw in Peshawar.

ommuniqué has been issued—
ed in Peshawar city yesterday.

literature Distributed.

st the Afghan Postmaster at Pesh-
of his position, has been distributing
ure and making himself the centre
wildest character. The Post Master
diplomatic agent, but merely the
a Post Office which as a special con-
istan and for her special convenience
d Afghanistan for some past to
awar. A few days ago the Afghan
he Post Office and he took himself to the
where he surrounded himself with a
uffians drawn from the dregs of the
population of Peshawar and openly defied
y. At 2 o'clock yesterday afternoon a cordon
wn round the city. So secretly had the
been made that the Afghan Postmaster
ere taken completely by surprise and gave
on demand.

adian Agitators Arrested.

n agitators, who have been making
se with the enemy, Dr. Ghosh, Abdul Jell
ugh gave themselves up a little later.
he secrecy with which the arrangements were
the skill with which they were carried out
ar city was cleared of these dangerous
ibout loss of life, but it is regretted that
adur Ghulam Hussain Khan who was sent
ty to parley was stabbed in the crowd and is
seriously wounded.

H. The Khan of Kelaf's Assurance.

the Khan of Kelaf has sent a message to the
the Governor-General in Baluchistan deploring
ate conduct of Amir Amunulla which His
e says must inevitably lead to his destruction.
hness renews the assurances of his unswerving
o the British Government.

erness to Assist British Government

meeting held at Quetta on the 8th May, represen-
Sardars of Kalat and the leaders of the Quetta
unity and tribesmen expressed similar sentiments
clared, their eagerness to assist Government in
possible way.

Red Cross Depots Arranged.

a Red Cross depots at Peshawar, Rawalpindi,
t, Bannu and Quetta are now being arranged with
Cross Commissioners at each of these stations in
section with the Afghan campaign.

Fresh Crop of Rumours.

LAHORE, May 8.

(Delayed in transmission).

news from Frontier has produced a fresh crop of

Alleged Arrival of Lathis and Sticks.

ritsar reports the arrival from Saharanpur of large
gments of lathis and bamboo sticks amounting to
usand. Delivery has been forbidden.

Resentment of Mahomedans.

homedans of Shahpur district show great resent-
against their co-religionists elsewhere who have
sitted Hindus to enter Mosques.

Gujarat Cases.**Accused Transported for Life.**

the two cases from Gujarat seventeen accused have
a convicted and nineteen acquitted. Those convicted
e all been sentenced to transportation for life and
 forfeiture of property.

Ghazi Loyalty.

LAHORE, May 8.

The following Press Communiqué is issued by the
gja Government:—The Hon'ble Nawab Sir
Behram Khan, Chief of Mazari in Dera Ghazi Khan
istrict, has written to the Lieutenant Governor as a
representative of Sardars and inhabitants of Dera
istrict to assure the Government of Dera
istrict of the rooted loyalty of the
itants
and v
Government might
cesses regret

that the agitators should have stirred up trouble by
deceiving the ignorant masses in some of the districts of
the Punjab. He says that these agitators have put a
false meaning on Rowlatt Act, and he expresses his
regret that the Punjab which has distinguished itself
by its loyalty during the great war, should have had a
stain put on its loyalty. He attributes it in the
main to the educated classes and expresses his confi-
dence that the aristocracy of the province have taken
no part in the agitation.

The Hon'ble Khan Zulfikar Ali Khan, C. S. I., of
Molerkotla has in connection with the present state of
affairs on the frontier placed his services at the disposal
of the Government. The offer has been accepted with
thanks.

The "Statesman" hopes wise diplomacy will be
developed, which will aim at convincing the Pashtu
population as well as Afghanistan itself that the British
Empire is always a friend and not a foe for good
Muslimans.

The "Times of India" thinks it probable that Bolshe-
vism helped to create great dissatisfaction in Afghanistan.
The new Amir is young and knows nothing of the British
Empire's strength in India. The path he has chosen,
can only lead to disaster and probably end in unveiling
Afghanistan to the world, though this would not be a
disaster for Afghanistan.

Attitude of Frontier Tribes.

ALLAHABAD, May 9.

The "Pioneer" understands that the latest news
regarding the attitude of the Frontier tribes is very
satisfactory.

Press Act in Punjab.

LAHORE, May 9.

The "Punjabee" has also been ordered by the
District Magistrate of Lahore to deposit a security of Rs.
2,000.

The "Tribune" has suspended publication since the
order to deposit security was served on it.

Punjab Deportees.

LAHORE, May 9.

Mr. Duni Chand, Bar-at-Law, and Pandit Rambhuj
Dutt Choudhry, pleader, have been brought to Lahore
from their respective places of deportation.

Death Sentence Commuted.

(Delayed in transmission.)

LAHORE, May 8.

The Lt. Governor has commuted the sentence of death
passed on three of the Aulakh Rebels (Gujranwala case)
to transportation for life. Five others were sentenced
to transportation for life and their sentences have been
commuted to 2 years rigorous imprisonment.

Mahomedans Affirm their Loyalty.

The leading Mahomedans of Cantonment, Ambala,
held a meeting on the 4th at which they passed a resolu-
tion disassociating themselves from passive resistance
and affirming their loyalty.

Seducing Sepoys Loyalty.**Accused Sentenced to 7 Years.**

DELHI, May 9.

Mr. Currie, Additional District Magistrate, to-day
disposed of a case in which Ram Asre, a resident of
Bana District was charged with
tampering with the loyalty of 2-69th Punjabee
on the night of 17th April last. It
appeared from evidence that on the night of the 2nd
during the disturbance in Delhi the accused who
was a discharged Havildar of this regiment, went to the
lines and there selecting a few of his own castemen
incited them to mutiny observing if they Indians made
common cause they could wipe of the English from India.
The men remained staunch and reported the matter to
higher authorities and the accused was arrested. The
accused said that on the night he went to the regiment
out of love for it as he had only then come to Delhi in
search of employment. The accused was convicted of
the charge and in sentencing him to seven years
rigorous imprisonment out of which three months are to
be solitary confinement, the Magistrate said that an
offence such as this was serious at all time but when the
city was in a very disturbed state the gravity of it was
enhanced.

Quiet in Egypt.

SIMLA, May 9.

The following communiqué have been issued:—
LONDON, May 5th.—Egypt continues quiet. Absentees
from Railway workshop are returning in large numbers.

German Colonial Force.**Commander Von Lettow Interviewed.**

LONDON, May 6.

Accord to a Paris message General Von Lettow
Vorhene commander of the German Colonial Troops in
East Africa interviewed stated that his army at the
outbreak of the war consisted of two hundred whites and
two thousand Askaris but the numbers increased to
three thousand Europeans and thirteen thousand
natives. At the armistice the force was reduced to
250 whites and twelve hundred Askaris by losses.
The force covered nearly 4400 miles in the course of the
fighting. For many months running no European news
reached them, the news of the armistice was obtained from
a motorcyclist who started from the Frontier to carry
the orders to the British but took wrong route. He was
taken prisoner on 13th November. His despatches
contained the order to suspend the hostilities.

Kiaochau and China.**Decision of the Conference.**

LONDON, May 5.

PARIS.—The Chinese delegation has issued a statement
criticising the decision of the Conference with respect
to Kiaochau, declaring that it secures to Japan more
than the reversion of former German rights in Shantung,
and gives Japan a political ascendancy there, which is a
menace to the sovereignty and integrity of China.

Appeal to President Wilson.

LONDON, May 6.

PARIS, May 6th.—The Chinese delegation has
appealed to President Wilson against the arrange-
ments for the presentation of treaty to Germans
whereby China, Siam and other small powers are not ad-
mitted to the Conference Chamber. It is explained that
only those States which gave effective help during the
war have been chosen to be represented at ceremony,
namely the Associated Powers, the British Dominions,
India, Japan, Belgium, Brazil, Greece, Portugal, Serbia,
Poland, Rumania and Czecho-Slovakia.

U. S. Silver Export.

LONDON, MAY 6.

WASHINGTON:—The Government has removed war res-
trictions on the export of silver.

Maximum Price of Silver Abrogated.

LONDON, May 6.

WASHINGTON:—The Government has abrogated maxi-
mum price of 101½ Cents ounce for silver. 15th August
last.

Piece-Goods Trade.**Far Eastern Markets.**

LONDON, May 6.

In the House of Commons, Sir Auckland Geddes stated
that the question of despatch of a Mission to investigate
the Far Eastern Markets for cotton piece-goods was at
present under consideration. Foreign competition,
including Japanese, in these markets would doubtless be
one of the problems with which any such Mission would
deal. No definite decision had been taken with regard to
the despatch of a Mission or its composition, but the
matter would be discussed at a meeting in Manchester
on the 8th instant. If those interested in the silk industry
desired to make any proposals for investigation abroad,
he would be very glad carefully to consider them.

Situation in India.**Detention of Troops.**

LONDON, May 3.

Reuter is officially informed that inasmuch as,
according to the latest advices from India, the situation,
though not yet normal, is improving rapidly. It is
hoped that the return of troops due for repatriation
from Mesopotamia and other troops detained in India,
with the concurrence of the War Office, will be com-
menced within the next few days. There is still,
however, some anxiety among the men who loyally
accepted the situation which led to their detention, lest
their chances of employment should be prejudiced
by their detention beyond the date on which they
had expected to return. In view of this, the
War Office has made another confident appeal to
the public spirit and fair-mindedness of the em-
ployers than the men, whose return has been delayed
in the interests of the Empire, should not be subjected
to the risk of un-employment or any sense of injury.

The Cotton Dispute.**Operatives Refuse Employers Offer.**

LONDON, MAY 6

Lancashire cotton employers at Manchester yesterday
offered a 43 hour week and 24 per cent advance of wages
on the standard price peace rates. The operatives de-
clined the offer and summoned a special Council meeting
for Saturday.

Several Villages Captured.**Lenberg Freed from Bombardment.**

LONDON, May 6.

PARIS.—A message from Warsaw states that the
Polish Army assisted by aeroplanes have captured several
villages north of Lenberg thus freeing the town from
bombardment. The Poles captured much booty. The
Bolshevik counter-offensives East of Vienna and Pinsk
were repulsed.

"Fight to the Last."**Bela Kun's Speech.**

LONDON, May 6

PARIS:—A wireless message issued by the Hun-
garian Government states that Bela Kun in the course
a speech to the Central Soviets announced that
Hungarian Troops were fleeing, but that there
sufficient equipment in Budapest for fifteen battalion
women. He asked whether proletariat w
be willing to fight to the last breath
Soviet dictatorship. All replied "We
fight." Bela Kun said: It was
whispered that military situation was desperate. N
theless minority were willing to defend Budapest
last. "We will," he concluded. "Make our front
Budapest but on Thiers".

The Burma Government have issued direction
correct method of addressing the ex-Que
members of the Burmese

Indian Students in England.

Fund for Loans.

LONDON, May 6. H. M. the King has handed over to the Fund to provide temporary loans for Indian students in England who may be in difficulties, the surplus of 230 remaining in the hands of the Indian Imperial Reception Committee, after the Durbar visit of Their Majesties to India, which was lately sent to the King to be devoted to any object His Majesty selected.

London Tea Auctions.

LONDON, May 6. Public auctions of tea for home consumption were resumed yesterday. Twenty-three thousand packages of Government Indian tea were offered. Common grades were a half penny to a penny and medium and finest two pence and over dearer than last week.

Operations in Murmansk Region.

Meselskaya Captured.

LONDON, May 6. The War Office. A telegram from Murmansk dated 4th May states.—Our troops on 3rd May captured Meselskaya on the Railway twenty-five miles south of Urozero after strong resistance by three hundred of enemy and three armoured trains.—The success was all the more praiseworthy, because it followed long march and was not assisted by artillery, which could not be brought up in time as repairs to the railway were incomplete. The troops engaged consisted of Royal Marines, Slav- British Legion and small detachments of Canadians, French and Americans. All showed splendid fighting qualities. Our losses were four killed and four wounded. Our troops are in highest spirits.

Public Reception to Admiral Beatty.

LONDON, May 6. In Commons replying to Mr. Bellairs Mr. Macdonald stated that public reception would be given to Admiral Beatty and officers and men of the naval forces engaged in the war as part of peace celebrations.

Independence of Finland Recognised.

Replying to Mr. Clem Edwards, Mr. Harmsworth stated that Government recognised the independency of Finland (Cheers) and defacto the Finnish Government.

Credentials of Italian Delegation.

Handed to German Plenipotentiaries.

LONDON, May 6. PARIS.—The credentials of the Italian delegation were handed to German Plenipotentiaries this morning.

Control of Food.

Premier's Anticipations Realised.

LONDON, May 6. In the House of Commons, the food Controllers stated that Premier's anticipated saving of four shillings weekly in working family's budget by early summer had already been more than realised. We had freely placed at the disposal of the allies all our resources for securing adequate supplies of essential foodstuffs. The food ministry might be wound up about the middle of the November, as home grown meat would be decontrolled at the end of the September. However, the control of milk, the development of national kitchens and regulation of prices as affected by trusts and combines should be regarded as permanent.

Passenger Train Derailed.

No Loss of Life.

CALCUTTA, May 9. At about 23 hours on the 8th instant the 67 Down Passenger ran into the dead end siding at Khangoara, Bengal Nagpur Railway, colliding with four wagons derailing the same. An engine and leading wheels of brakevan were also derailed. Three passengers were very slightly injured. Lines have since been cleared for passing trains.

Enquiry Concluded.

To-day Mr. Swinhoe Chief Presidency Magistrate concluded the enquiry into the alleged shooting of a police constable during the recent disturbances in Calcutta. Five witnesses were examined including three European Police officers, who deposed to have taken out revolvers from the Police armoury on the 13th April and returned without making them over to any Sergeant. Two Eurasian witnesses said that the mob assaulted an Indian constable on the day of the riot. This brought the enquiry to a close. To-day Justices Walmeley and Huda heard the rule issued on behalf of the constable asking the Magistrate to hear his complaint against Sergeant White. The Deputy Legal Remembrancer on behalf of the Crown did not oppose the rule. The hearing was adjourned as their Lordships wanted to see the order of the Government directing Mr. Swinhoe to hold an enquiry.

A Proscribed Letter.

BOMBAY, May 9. The Government of Bombay have forfeited all copies, wherever found, of a letter, dated Chindwara, C. P., the 24th April, 1919, purporting to be addressed by Messrs. Shauka, Ali and Mahomed Ali to his Excellency the Viceroy and printed at the "Meher-e-Nimroz" Press, Bombay, as the letter is likely to bring into contempt the Government established by law in British India and to seduce soldiers in the army from their allegiance.

Reform Committees Report.

To be Published Next Week.

SIMLA, May 7. It is understood that the reports of Lord Southborough's reforms Committee together with despatches containing the views of the Government of India on the will be published next week.

Homeward Passages.

(Delayed in transmission).

BOMBAY, May 7. Messrs. Mackinnon Mackenzie and Co. notify.—A few additional first saloon berths are now available by the Rekatoombay, sailing on the 15th instant, and by the Delta, sailing on the 17th instant. Passengers already in possession of passports and who wish to travel by these vessels should apply at once to Messrs. Mackinnon Mackenzie and Co., Bombay either direct or through their agents. No second saloon accommodations is available by either of these steamers.

Gujarat and Kaira Riots.

BOMBAY, May 9. It is understood that the Government of Bombay have appointed a Commission under the Defence of India Rules to try persons arrested during the recent riots at Ahmedabad, Viramgam and Nadiad. The Commission, it is stated, will consist of Mr. Vernon, I. C. S., Sessions Judge, Rao Bahadur C. A. Setalvad, Second Presidency Magistrate, Bombay, and Mr. S. G. Velinkar, Bar-at-Law, Bombay.

Third Martial Law Commission

Appointed.

LAHORE, May 8. Under the presidency of Mr. N. H. Pinder third Martial Law Commission has been appointed. The other two members are Major P. W. Elliott, 20th D. C. O. I. and Mr. G. S. Harris of Provincial Service.

Queen Mary's College.

OOTACAMUND, May 8. Miss Dorothy De La Hay has been appointed principal and professor, Queen Mary's College, Madras from the 3rd October. Miss McCormick has been appointed professor, Queen Mary's College, Madras, from the 3rd October.

Brief Telegrams.

The "Pioneer" understands that Sir P. S. Sivaram Iyer, K. C. S. I., has resigned the office of Vice-Chancellor of the Benares Hindu University.

A Bombay message dated 9th May says.—It is understood that the new arrangement changing the hour of sailing homeward mail from 12 to 1 P. M. will come into force early next month. Probably the Bombay Mail from Calcutta, via Jubbulpore will leave Calcutta daily some four hours earlier than at present reaching Bombay at 10 o'clock in the morning from 1st June.

A Bombay message of dated 8th May says.—Among the passengers proceeding to England tomorrow morning by S. S. "Indarra" are Lt. General Sir and Lady Campbell, Sir B. C. Mitter, Sir K. G. Gupta, Dr. T. M. Nair, the Hon'ble Mr. Keatinge, the Rev. J. M. Macphail, Col. A. J. Pugh and Mr. Justice Napier. The Mail Steamer "Khiva" with the outward mail of the 24th ultimo is expected in Bombay at 6 a. m. on Tuesday next.

It is notified that acceptance of all kinds of inland telegrams classed ordinary to and from Telegraph Offices in Punjab, North West Frontier Provinces, Kashmir and Baluchistan is entirely suspended. No telegram classed ordinary will be accepted between 20 hours and 8 hours at telegraph offices in all parts of India and Burma. These suspensions are only temporary and apply to State private and press telegrams and are necessitated by the demands now being made on the internal telegraph system.

Latest Telegrams.

[Un-corrected.]

CALCUTTA, May 10. The Hon'ble Nawab Ali Chaudhuri presided at a meeting of the Anjuman-i-Waizan of Bengal held in his Calcutta house when a telegram sent by Maulana Abdul Bari of Lucknow to Mr. Gandhi informing him that in order to please Hindus the sacrifice of cows may be discontinued was considered. It was resolved to protest against the telegram as it was against the tenets of Islam and harmful to the community.

The "Hindu Patriot" the oldest Indian newspaper with which is associated the names of Harihar Chunder Mukerjee and Kristodas Pal has been converted into a bi-weekly paper under the Editorship of Mr. Nirmal Chunder Bannerjee.

Mr. Surendranath Bannerjee who is leaving for England on Monday next as the President of the moderate deputation was entertained at an evening party yesterday. Several gentlemen expressed their gratitude to Mr. Bannerjee for his lifelong work for the mother country. In course of a lengthy reply to Mr. Bannerjee said that the three ideals of his life were unification of the different races of India, fusion of Hindus and Mahomedans and bringing together of the masses and classes on the same common platform.

The effect of the restrictions on travelling imposed under the Martial Law, writes the "Civil and Military Gazette" is reflected very forcibly in the traffic returns of the North Western Railway. For the week ending the 19th April receipts were approximately Rs. 15,60,000 or Rs. 290 per mile worked as compared with Rs. 28,03,966 or Rs. 69 per mile in the corresponding week of 1918. For the week ending the 26th April receipts were Rs. 13,50,000 or Rs. 338 per mile as compared with Rs. 29,65,540 or Rs. 740 per mile in the corresponding week of last year. In both cases the decrease in the earnings is attributed to the stoppage of booking.

The R. as ill juu. attacked a has to be.

The follow order to population area has c persons found either to the pa their way to obt immediately arre such persons out pany them to the i will return with hi ance is required. I. medical assistance will be made.

విలేజు

(మార్చి 17)

కర్నూల్ జిల్లావల్లభులు. విచారణ లేకయే ఎంతకాలం విధించుటకు అవసరమయ్యెను. భారతీయ సభ్యులెల్లము ఏకగ్రీవ. ఫివరు గారు:—గత నవం నవధిలో ప్రజేశ పెట్టుటకు గాను భారత ప్రభుత్వమువారు భారత అనుమతిని పొందియుండిరి. భారతీ మాల్యము విషయమున రౌలెటును: వారు యోచించిన రౌలెటును అభిప్రాయ భారత రాజ్యాంగ మంత్రీకి తోము. సూచనల విచారణలను పెట్టెంబడు 2 యనని ఈ పరిపాలించబడిన తీర్మానము మార్చిమీ తమ సభ్యుల నిర్దిరి. కర్నూల్ జిల్లావల్లభులు — ఒక న. మూల సన్నపిమ్మట చేయుటకు విచార ఎదుట జరుగునా లేక ప్రభుత్వమువారి రణ జరుపుదురా? ఫివరు గారు:— ఈ ప్రశ్నకు ఈ కాలము వ్యర్థక కావలయును. కర్నూల్ జిల్లావల్లభులు:— రౌలెటు వి: ప్రజేశ పెట్టుటకు పూర్వము భారత రాజ్యా అనుమతిని పొందినవా? అట్లెమున యెడల భారత నియమము పూర్వము ఈ విషయము అభిప్రాయమును వెలుగుకొనెను. ఫివరు గారు:— ఈ విల్లు యొక్క: లేక సంఘమువారిచే రెండు సంవత్సరముల దనియు, దానితో సంబంధించిన యాతడు ఒక పిమ్మట తన కేసును పరిశోధక సంఘము వారి రణకు పెట్టవచ్చు ననియు భారత ప్రభుత్వము రాజ్యాంగమంత్రీకి తెలిపియుండిరి. అనంతర అధ ను ప్రజేశ పెట్టుటకు భారత సభ్యులు తమ అస పును వీక్షిస్తూ కానన సభా కాలపరిమితి అంత: మాసములకును దీని చర్చను నాపి చేయవలయున అమోదింపిరి.

కర్నూల్ జిల్లావల్లభులు:— భారత రాజ్యాంగం విల్లులను ప్రకటించుటకు అనుమతిచ్చెనుగాని నా సభలో ప్రజేశ పెట్టుటకు అనుమతింప లేదను నా ము నిర్ణయించినా?

ఫివరు గారు:— నేనట్లు తలంపన. కర్నూల్ గారు:— ఈ విషయమును మూల పరిశో (మార్చి 19 బుధవారము)

కర్నూల్ పిలుగారు:— లాలా లజపతిరాయ ద్వీపాంతరవాణి శిక్షకు అతడు చేసిన విప్లవ నేరము నుని రౌలెటు నివేదికములో వెలువబడిన విషయము విచార! అట్లెయునయెడల అతడు కాంతి నుని! ఆమెరికానండి తిరిగి వచ్చుటకు సానుకూలము ఫివరు గారు:— ఈ విషయమున కార్యసా నకు నిశ్చయము కలిగించు ఎట్టి న్యాయమును భార గ మందు చేయవలయు.

కర్నూల్ జిల్లావల్లభులు:— సంగ్రామ సమయము సానుకూలములో విచారణ లేకయే భారత ప్రజలను నిర భా సంతృప్తియొంద? సంగ్రామానంతరమున హిందూ విడుదల గావించబడిరి.

ఫివరు గారు:— ఇందులకు తగిన సమాచార రాజ్యాంగ మంత్రీకి లేక. ఈ విషయ త్వరలో విషయమున పంపా నువారు